

ΑΡΧΑΙΑ ΘΡΑΚΗ

Β΄ ΜΕΡΟΣ

Μαριάννα Κορομηλά

Πολιτιστική Εταιρεία
Πανόραμα και Αρχείο

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ 2017

Ὁ ἀποχωρισμός

Γεώργιος Βιζυηνός

Πρώτη αναφορά του Θρακιά στον ΗΣίοδο

*Φυσᾶ βοριάς, φυσᾶ θρακιάς, γεννιέται μπόρα φοβερή!
μὲ παίρνουν, μάννα, σὰ φτερό, σὰν πεταλούδα τρυφερή,
καὶ δὲν μπορῶ νὰ κρατηθῶ,
μάννα μὴν κλαῖς, θὰ ξαναρθῶ.*

*Βογγοῦν τοῦ κόσμου τὰ στοιχεῖα, σηκώνουν κῶμα βροντερό!
θαρρεῖς ἀνάλωσεν ἡ γῆ, καὶ τρέχ' ἡ στράτα, σὰ νερό,
καὶ γὼ τὸ κῶμα τ' ἀκλουθῶ,
μάννα μὴν κλαῖς, θὰ ξαναρθῶ.*

*Ὅσες γλυκάδες καὶ χαρὲς μᾶς περεχύν' ὁ ἐρχομός,
τόσες πικράδες καὶ χολὲς μᾶς δίν' ὁ μαῦρος χωρισμός!
ᾠχ! Ἄς ἠμπόργα νὰ σταθῶ...
μάννα μὴν κλαῖς, θὰ ξαναρθῶ.*

*Πλάκωσε γύρω καταχνιὰ κι ἤρθε στὰ χεῖλη μ' ἡ ψυχὴ!
Δός με τὴν ἄγια σου δεξιὰ, δός με συντρόφισσαν εὐχή,
νὰ μὲ φυλάγη, μὴ χαθῶ,
μάννα, μὴν κλαῖς, θὰ ξαναρθῶ.*

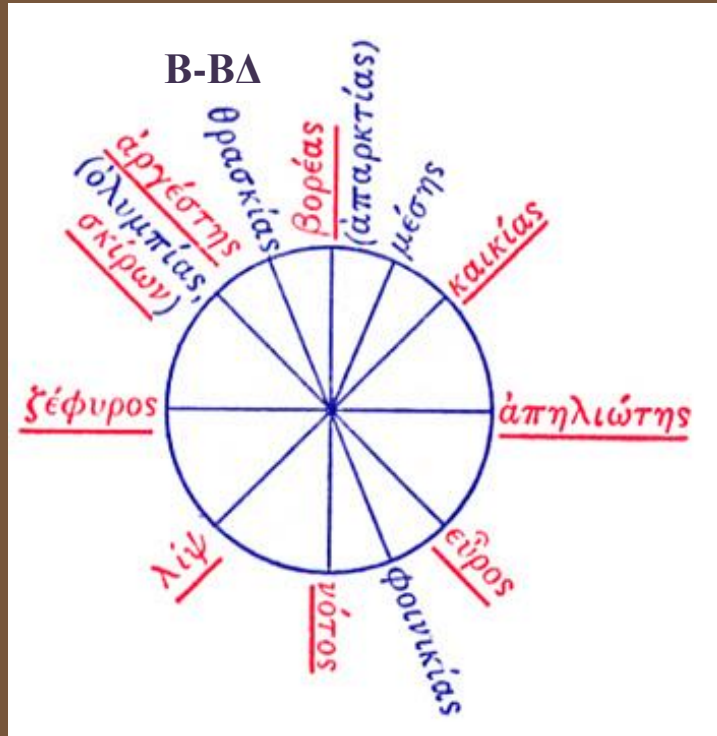

Ο φτερωτός Βοριάς ή Βορέας και Βορρέας , γιός του Αίολου ή του Στρυμόνα, είναι ο πιο ευεργετικός άνεμος. Κατοικούσε στη Θράκη: στα βουνά της Ροδόπης ή στην οροσειρά του Αίμου.

<<<< Συχνά στην τέχνη απεικονίζεται ως Χειμώνας (στις παραστάσεις των 4 εποχών)

Θρασκίας και Θρακιάς: Όνομα ευεργετικού ανέμου που πνέει από τα βόρεια-βορειοδυτικά. Λόγω της ιδιαίτερης σημασίας που είχαν οι βόρειοι άνεμοι για τους Έλληνες, προσδιόρισαν με εξαιρετική ακρίβεια τη διεύθυνση των ανέμων που έρχονταν από τον Βορρά. Τοποθέτησαν μεταξύ του Καικίου και του Βορρά, ακριβώς στη μέση, τον Μέση, ενώ μεταξύ του Βορρά και του Αργέστου τον Θρασκία. Και οι Ρωμαίοι τον αναφέρουν ως Θρακία.

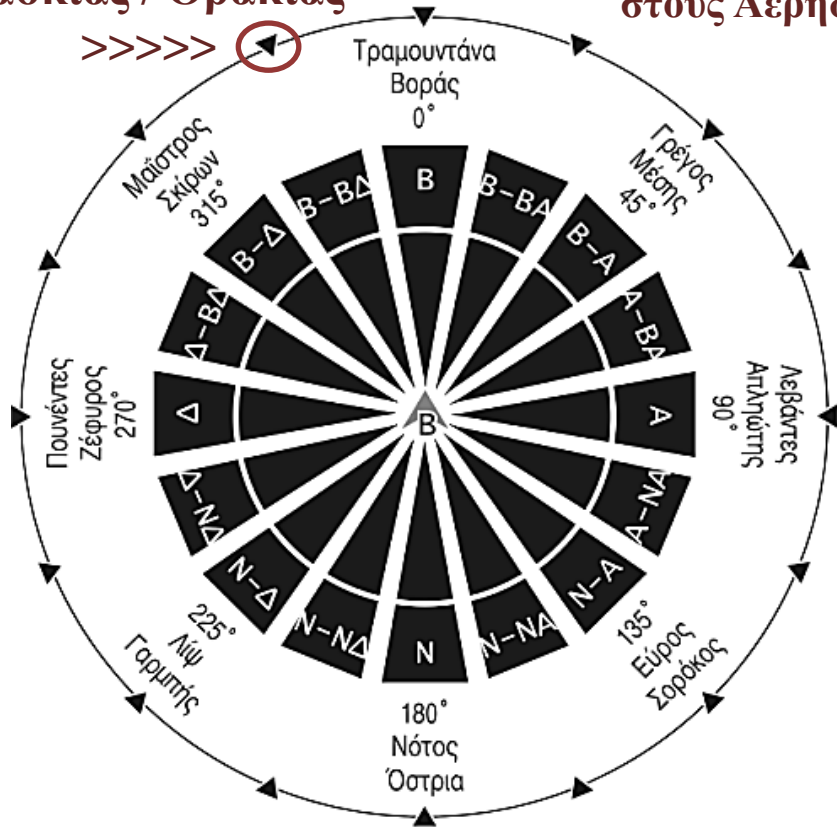

*Φυσά Βοριάς,
φυσά Θρακιάς*

*Πρώτη
αναφορά
του
Θρακιά
στον
Ησίοδο,
Έργα και
Ημέραι*

Θρασκίας / Θρακιάς

Ο Βορέας >>>
στους Αέρηδες

Βορέα, Θρακία και Απαρκτία, τον ονομάζει ο Θεόφραστος (Ερεσός π. 371-Αθήνα π. 287 π.Χ.) και τον χαρακτηρίζει «νεφελώδη, χαλαζώδη, αστραπιαίο». Είναι αντρειωμένος άνεμος, φέρνει κρύο και χιόνι (που καθαρίζει την ατμόσφαιρα, εξαγνίζει τα πάντα, εξολοθρεύει τα εναπομείναντα κουνούπια και καταστρέφει τους εχθρούς των φυτών και των δέντρων).

<<< Ο Βορέας άρπαξε την Ωρείθνια, κόρη του βασιλιά Ερεχθέα.

Έκανε μαζί της δυο δίδυμους γιούς, τους Βορεάδες, και δυο κόρες, την Χιόνη και την Κλυταιμνήστρα.

Ωρείθνια, σημαίνει «αυτή που τρέχει σαν τρελή στο βουνό» (η εν τω όρει ως μανιώδης τρέχουσα)

<<< Αρχ. Μουσείο Δήλου

Οι Βορεάδες, Ζήτης και Κάλαϊς, γιοί του Βορέα και της Ωρείθυιας, ήταν ευεργετικά φτερωτά όντα.

Έλαβαν μέρος στην Αργοναυτική Εκστρατεία και κυνήγησαν τις <<< Άρπιες από τον Βόσπορο. Στην Κρήτη απεικόνιζαν τις Άρπιες σαν ανεμοστρόβιλο.

Άρπυια. Έργο του Φλαμανδού Jacob van Maerlant, γύρω στα 1350

Οι Άρπιες άρπαζαν τα παιδιά και τις ψυχές των ανθρώπων. Για αυτό τις απεικόνιζαν επάνω στους τάφους να κρατούν στα νύχια τους την ψυχή του νεκρού.

Οι κυνηγημένες Άρπυιες.

Μελανόμορφος κρατήρας από την Αίγινα,
610π.Χ.

Κρατικά Μουσεία, Βερολίνο

Οι δίδυμοι Βορεάδες ήταν οι προστάτες του Βοσπόρου, θαλάσσιου στενού με τρομερούς και φοβερούς αέρηδες.

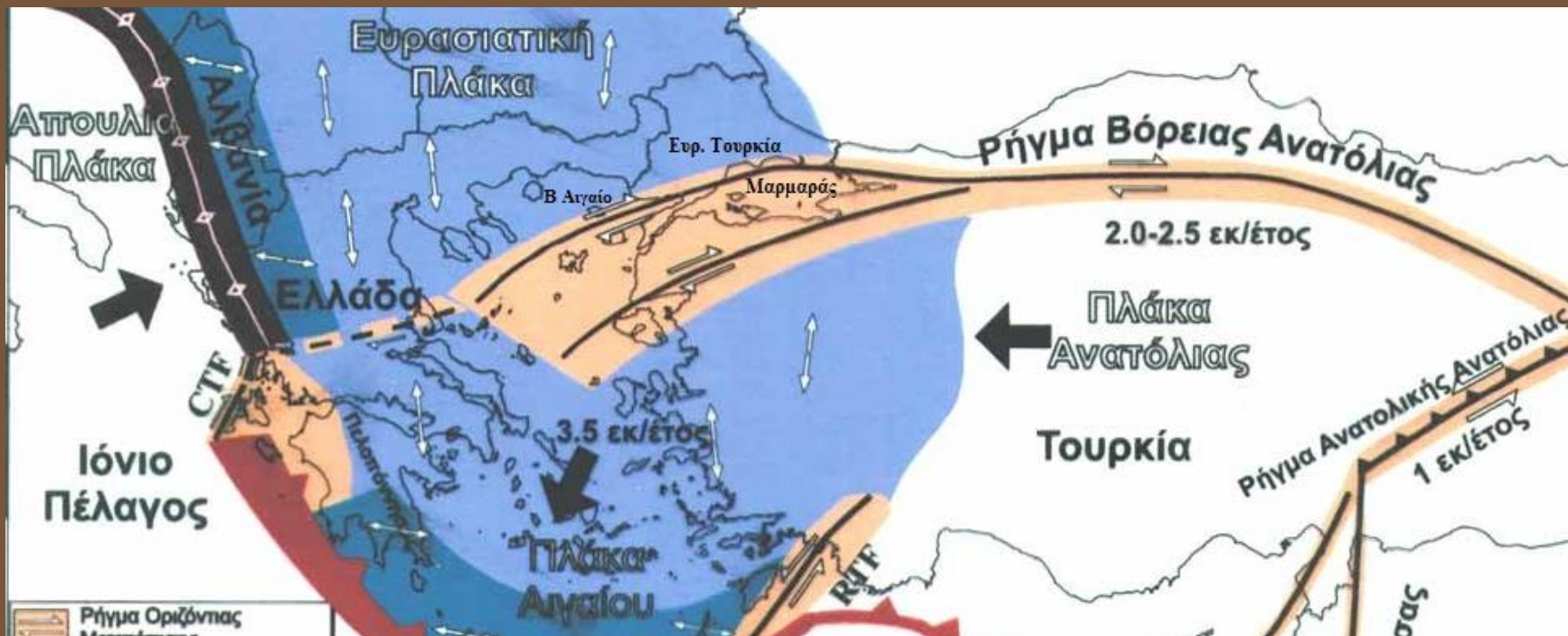
Να πήραν άραγε τη θέση τους τα φτερωτά τάγματα των αγγέλων; Υπήρχαν πολλοί βυζαντινοί ναοί αφιερωμένοι στον αρχάγγελο Μιχαήλ (τα Μιχαήλια) σε όλο το μήκος του Βοσπόρου, αλλά και στον θαλάσσιο δρόμο που, περνώντας από τα Δαρδανέλλια, καταλήγει στις Θρακικές Σποράδες.

>> Επίσης: Λέσβος και Ταξιάρχης

Την Χιόνη, κόρη του Βορέα και της Ωρειθύιας, την άρπαξε ο Ποσειδώνας, την πήγε στη θάλασσα και τη βίασε στ' ανοιχτά της Σαμοθράκης. Ρήγμα Ανατολίας.

Γιός τους ήταν ο Εύμολπος, που έγινε αρχιερέας των Ελευσινίων. Οι Ευμολπίδες διατήρησαν το ύψιστο αξίωμα μέχρι τον 4ο μ.Χ. αι.

Π = Ποσειδώνας και Χιόνη

Σαμοθράκη

Π

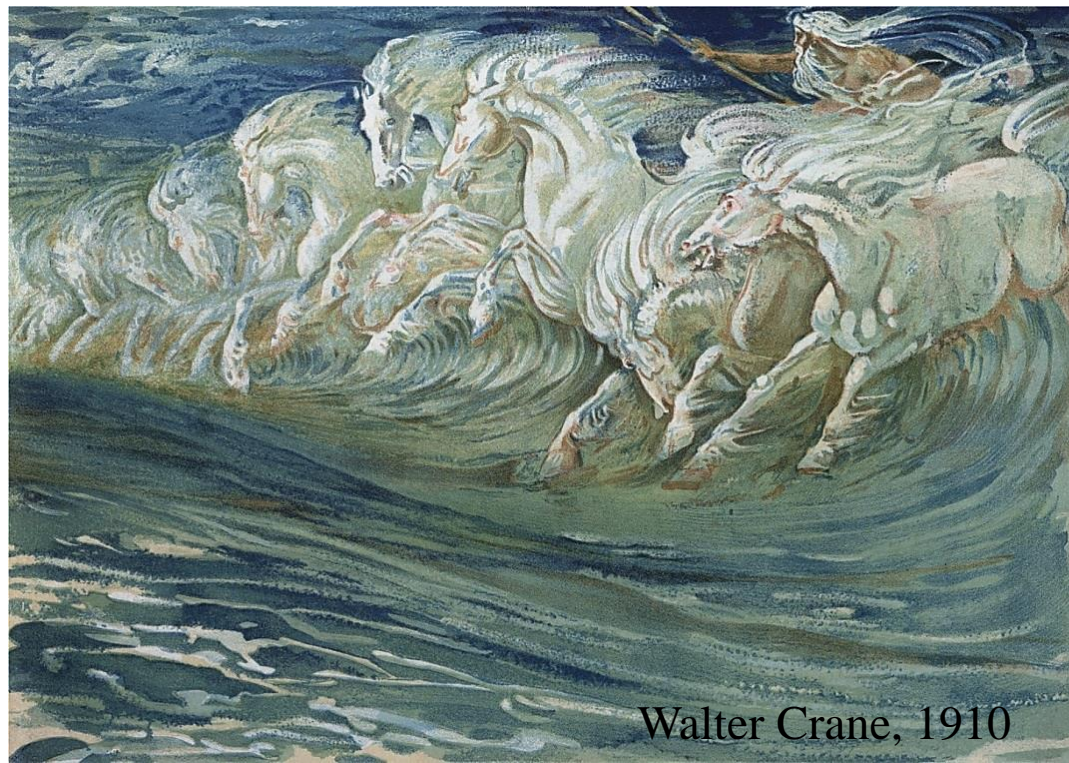
Προποντίδα

Ύμβρος

Λήμνος

Ο Ποσειδώνας περιέτρεχε την απεραντοσύνη της θάλασσας στην επιφάνειά της με άρμα. Άλλοτε το έσερναν κέλητες (δρομείς επιβήτορες ίπποι) κι άλλοτε Τρίτωνες, ή ιππόκαμποι, ή δελφίνια. Με την ορμή τους ανασήκωναν νέφος σταγονιδίων, που, με τη σειρά τους, στεφάνωναν εξαίσια το άρμα ως πέπλο με τα χρώματα της ίριδας. Η εκπληκτική ταχύτητα και η αίσθηση ότι το άρμα πετούσε, οφείλεται στο ότι ο άξονας των τροχών του άρματος δεν βρεχόταν από τα κύματα (Όμηρος).

Walter Crane, 1910

Στην Ελευσίνα υπήρχε ιερό αφιερωμένο στον Πατρώο Ποσειδώνα

Ο Ποσειδώνας παρακολουθεί από τον Σάο (την κορυφή της Σαμοθράκης) τον Τρωικό πόλεμο. *Ιλιάδα*

Αιολείς από τη Λέσβο και τη Μικρασία: στη Σαμοθράκη, την Αίγινα (στο δέλτα του Έβρου), την Θρακική Χερσόνησο (Αλωπεκόννησος στην αιγαιακή πλευρά της Χερσονήσου και Μάδυτος στα Δαρδανέλλια).

ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ

Σάος 1.611 μ

Γιός του Ποσειδώνα και της Χιόνης ήταν ο Εύμολπος, που έγινε αρχιερέας των Ελευσινίων.

Γιος του Εύμολπου ήταν ο Μουσαίος, μυθικός ποιητής και τραγουδιστής, μαθητής (ή δάσκαλος) του Ορφέα. Έλεγαν ότι ήταν εφευρέτης των αριθμών (και των γραμμάτων). Του απέδιδαν έργα σχετικά με τα Ελευσίνια και τα Ορφικά Μυστήρια.

Στην Ελευσίνα υπήρχε ιερό αφιερωμένο στον Πατρώο Ποσειδώνα

Οι Ευμολπίδες διατήρησαν το ύψιστο αξίωμα του αρχιερέα των Ελευσινίων Μυστηρίων μέχρι τον 4ο μ.Χ. αιώνα.

Αλλά πώς βρέθηκαν αρχικά στην Ελευσίνα;

**Η αρπαγή της Περσεφώνης, ένα από τα ωραιότερα έργα της ελληνικής ζωγραφικής.
Από τον βασιλικό τάφο στις Αιγές / Βεργίνα.
Η αρπαγή της Κόρης ήταν η αιτία της έλευσης της Δήμητρας στην Ελευσίνα.**

Η Δήμητρα με στέμμα, σκήπτρο και στάχυ.

Η Κόρη / Περσεφόνη (αριστερά) κρατά δαυλό και κάνει σπονδή με ρητό που κρατάει στο δεξί της χέρι.

Λήκυθος, 450 - 425 π.Χ. Εθνικό Αρχ. Μουσείο, Αθήνα

Η καταγωγή της Δήμητρας παραμένει άγνωστη, αν και πολυσυζητημένη. Μελετητές εντοπίζουν τη λατρεία της στη Μυκηναϊκή περίοδο.

Έλευσις >> Ελευσίνα

Ίσως να έφερε στο Θριάσιο πεδίο το δίκκοκο σιτάρι από τους πλούσιους κάμπους της Θράκης;

Μαζί της μπορεί να έφερε και τον Εύμολπο;

Ή οι Ευμολπίδες να ήταν ομάδα Θρακών που εγκαταστάθηκε στην Ελευσίνα, φέρνοντας και το ευλογημένο δίκκοκο σιτάρι;

Μυστηριακές λατρείες της Δήμητρας: στη Λέρνα (Αργολίδα), στη Μεγαλόπολη (Αρκαδία) και σε άλλες περιοχές της Πελοποννήσου.

Άρτεμις Βένδης

Η θεά Βένδης
Φοράει θρακικό / φρυγι-
κό σκούφο, κοντό χιτώνα,
μακριά κάπα από δέρμα
ζώου και «εμβάδες»
(μπότες από δέρμα ελα-
φιού). Οι πιστοί ίσως
πρόκειται να λάβουν
μέρος σε λαμπαδηδρομία
προς τιμή της Βενδίδος.
Το αναθηματικό ανάγλυ-
φο του 400-375 προέρ-
χεται από τον Πειραιά,
όπου υπήρχε θρακικό
Ιερό της θεάς (στον λόφο
της Μουνιχίας / Ζέας).
Βρετανικό Μουσείο

Οι Θράκες της Αθήνας (δούλοι και δούλες) είχαν φέρει τη λατρεία της Βενδίδος στον Πειραιά, όπου γιορτάζονταν τα Βενδίδεια, τελετή οργανωτική. Ήταν πένθιμη θεότητα. Ταυτιζόταν με την Άρτεμη, την Περσεφόνη και την Εκάτη. Αργότερα, «ανέβηκε» και στην Ακρόπολη.

**Τι ήταν λοιπόν η Θράκη
(κόρη του Ωκεανού και της Παρθενόπης)
και οι λεγόμενοι «Θράκες»;**

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

ΤΟΥΡΚΙΑ

ΕΛΛΑΔΑ

Θ = άηχο οδοντικό

Στην ίδια ομάδα ανήκουν:

Τ (ηχηρό), Δ (μέσο) και το Θ (άηχο τριβόμενο)

Ρ = υγρό (και ηχηρό)

Στην ίδια ομάδα ανήκουν:

Λ, Ρ, Μ, Ν

Είναι τα ημίφωνα μεταξύ συμφώνων και φωνηέντων.

Οι Έλληνες ονόμασαν «Θράκη» το άγνωστο ανατολικό τμήμα της Χερσονήσου του Αίμου / Βαλκανικής. Δηλαδή «τα βόρεια». Το χρησιμοποιούσαν κάπως όπως εμείς χρησιμοποιούμε τον όρο «Δύση» ή και «Ανατολή».

Π (ηχηρό), Β (μέσο) και Φ (άηχο)
Είναι τα χειλικά σύμφωνα

Εύκολα το ένα μπορεί να αντικαταστήσει το άλλο. Στην αιολική διάλεκτο το Β προφέρεται Φ. Το ηχηρό Ρ παραμένει. Το Κ τρέπεται σε Γ.

Έτσι, οι Βρύγες, συγγενείς των Θρακών, όταν πέρασαν στη Μικρά Ασία ονομάστηκαν Φρύγες –σύμφωνα με μία αρκετά διαδεδομένη θεωρία. Όλα χρήζουν πειστικών αποδείξεων.

Θραῖξ, ο (γενική του Θρακός) / ιωνικό
Θρηῖξ (Θρήικος) (*Ιλιάδα* Δ 533,
Ηρόδοτος Δ 28) / ποιητικό Θρηῖξ
(Θρηκός) (*Ιλιάδα* Ω 234 κ.α.)

Θραῖσσα, η (-ης) / αττικό Θραῖττα /
ιωνική διάλεκτος και ποιητ. Θρηῖσσα
(Σοφοκλής, *Αντιγόνη* 589) / δωρική
διάλεκτος Θρεῖσσα

Θράκη / ιων. Θρηίκη / ποιητ. Θρήκη
επίθ. θράκιος / ιων. θρηϊκιος / ποιητ.
θρήκιος

Τ
Δ
Θ

Η ετυμολογία του Θραξ θεωρείται
άγνωστη. Ίσως συνδέεται με το
σημιτικό raqiwa (=στερέωμα);
Μπορεί να υπάρχει σχέση (δεν
τεκμηριώνεται) με το ρήμα θράσσω που
είναι συντετμημένος τύπος του
ταράσσω (= διαταράσσω, ενοχλώ,
προκαλώ ανησυχία) σχετιζόμενο με τον
σκληρό και πολεμοχαρή χαρακτήρα των
Θρακών. Απλές υποθέσεις.

Θράκες περνούν τα Δαρδανέλλια (τέλη της εποχής του Χαλκού, 12ος αι.)

Εγκαθίστανται στην καταστραμμένη Τροία κι επεκτείνονται στην Τρωάδα. Εκεί θα συναντηθούν με τους Αιολείς και Αχαιούς του Α΄ Αποικισμού (γύρω στα 1000;).

Οι Βρύγες, ίσως κι άλλα θρακικά φύλα, επεκτείνονται στη ΒΔ Μικρασία:

Μυσία (Μοισία) και Βιθυνία,

δηλαδή οι νότιες περιοχές της Προποντίδας μέχρι τον ποταμό Σαγγάριο.

Ξάνθος: ποταμός
στην Τροία

Άλλοι Θράκες ή Βρύγες απλώνονται στη μικρασιατική ενδοχώρα από τον Σαγγάριο προς το Κεντρικό Οροπέδιο της Ανατολίας / Φρυγικό Οροπέδιο. Είναι ίσως οι Φρύγες, εξαιρετικοί μεταλλουργοί. Θα συναντηθούν με τους Λυδούς, που κατέχουν τη δυτική Μικρασία (Σάρδεις), τους Καππαδόκες κι άλλους γηγενείς λαούς, και αργότερα με τους Κιμμέριους (Σκύθες εισβολείς), τους Μήδους και τους Πέρσες.

Όλα αυτά τα φύλα ξεχωρίζουν πολιτιστικά από τους Θράκες των ευρωπαϊκών εδαφών, διατηρώντας (ίσως) κάποια πρωτογενή χαρακτηριστικά.

<< Σαγγάριος

ΕΜΘ
2001

ΘΡΑΚΗ

ΕΥΞΕΙΝΟΣ

Βόσπορος

π. Έβρος

π. Έργίνης

(Χνή)

Ήραϊον Τείχος

Σηλυμβρία

Βισάνθη;
(Ραιδεστός)

ΠΕΡΙΝΘΟΣ
(ΗΡΑΚΛΕΙΑ)

ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ

Καθηκδών-Χαθηκδών

ΑΙΝΟΣ

Γάνος

Μυριόφυτο

ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑ

Άστακός

(ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑ)

Τείχος

Καρδιά

Τιρίσασις

Προκόννησος

Άρκτόννησος

Θρακική
Χερσόνησος

Πάριον

Πρίαπος

Άρτάκη

ΚΥΖΙΚΟΣ

ΚΙΟΣ

(ΝΙΚΑΙΑ)

ΣΗΣΤΟΣ

Λάμψακος

Μάδυτος

Έλαιους

ΑΒΥΔΟΣ

(ΠΡΟΥΣΑ)

Όλυπος
της Βιθυνίας

όρ. Όλυμπος

Ελλησποντος

Σίγειον

ν. Τένεδος

ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ

Στον ευρύτερο ελληνικό χώρο 11 βουνά ονομάζονται «Όλυπος»

Θράκας ιπέας σε αττικό αγγείο.

Κρατά δύο δόρατα,
χαρακτηριστικό
όλων των Θρακών
πολεμιστών.
Σπάνια φορούσαν
θώρακα.

Αυτά στην
ελληνική τέχνη.
Αλλά για ποιους
Θράκες;

Φοράει «αλωπεκή»
(αντί περικεφαλαία),
κοντό χιτώνα (όχι
παντελόνια, όπως οι
Βάρβαροι),
από πάνω χοντρή
πολύχρωμη «ζειρά»
(κάπα που πέφτει από
τους ώμους στην
πλάτη, για να μην
εμποδίζει το σώμα),
«εμβάδες» (μπότες
από δέρμα ελαφιού).

*Λογχοφόρον,
ένοπλον, εύιππον,
Άρει κάτοχον γένος
Ευριπίδης, Εκάβη
(1089)*

Οι δώδεκα τρωαδίτικοι ίπποι ήταν αθάνατοι και ανήκαν σε Τρώες βασιλείς. Ήταν τέκνα του Βορέα από τη συνένωσή του με τις φοράδες του βασιλιά Εριχθόνιου. *Ιλιάδα* 20, 219.

Άλλη εκδοχή: Δώρο του Δία στον βασιλιά Λαομέδοντα σε αντάλλαγμα της αρπαγής του Γανυμήδη.

**Θάσος. Από το Ιερό του Ηρακλή,
470-460 π.Χ.**

ΑΘΗΝΑΙΟΣ

ΘΡΑΞ

Αμαζόνα. Φοράει παντελόνια

**Θράκας πολεμιστής με χιτώνα.
Και οι δύο φορούν «αλωπεκή» από
τομάρι αλεπούς ή από κετσέ, κοινό
στοιχείο των λαών του Εύξεινου.**

Πάνοπλος
πελταστής.
Φοράει θρακική
«ζειρά» (κάπα) και
«εμβάδες», αλλά
ούτε η ασπίδα, ούτε
το καπέλο δεν είναι
θρακικά. Μάλλον
πρόκειται για
κάποιον Βάρβαρο,
από τους πολλούς
στον στρατό του
Ξέρξη (τους
περιγράφει ο
Ηρόδοτος).

Ερυθρόμορφη κύλιξ

Θρήσσα τροφός (νταντά) θηλάζει.
Έχει κοντά μαλλιά (δείγμα
δούλης) και τατουάζ στα χέρια.

Αττικό αγγείο του 450-440, του «ζωγράφου του Αχιλλέα». Βοστόνη Μαινάδα ετοιμάζεται να σφάξει τον Ορφέα Φοράει τις «εμβάδες» κι έχει τατουάζ στα μπράτσα της, χαρακτηριστικό των γυναικών της Θράκης.

<< Σαμοθράκη

Μαρώνεια

Ίσμαρος

ΑΙΤΑΝ

Ίσμαρος. Βουνό στα ΝΑ του Νομού Ροδόπης. Εδώ ζούσαν οι Κίκονες (αναφέρονται στην *Οδύσσεια*). Αποκαλύφθηκε εντυπωσιακή εγκατάσταση της πρώιμης εποχής του Σιδήρου.

Β Ο Υ Λ Γ Α Ρ Ι Α

Ν . Ξ Α Ν Θ Η Σ

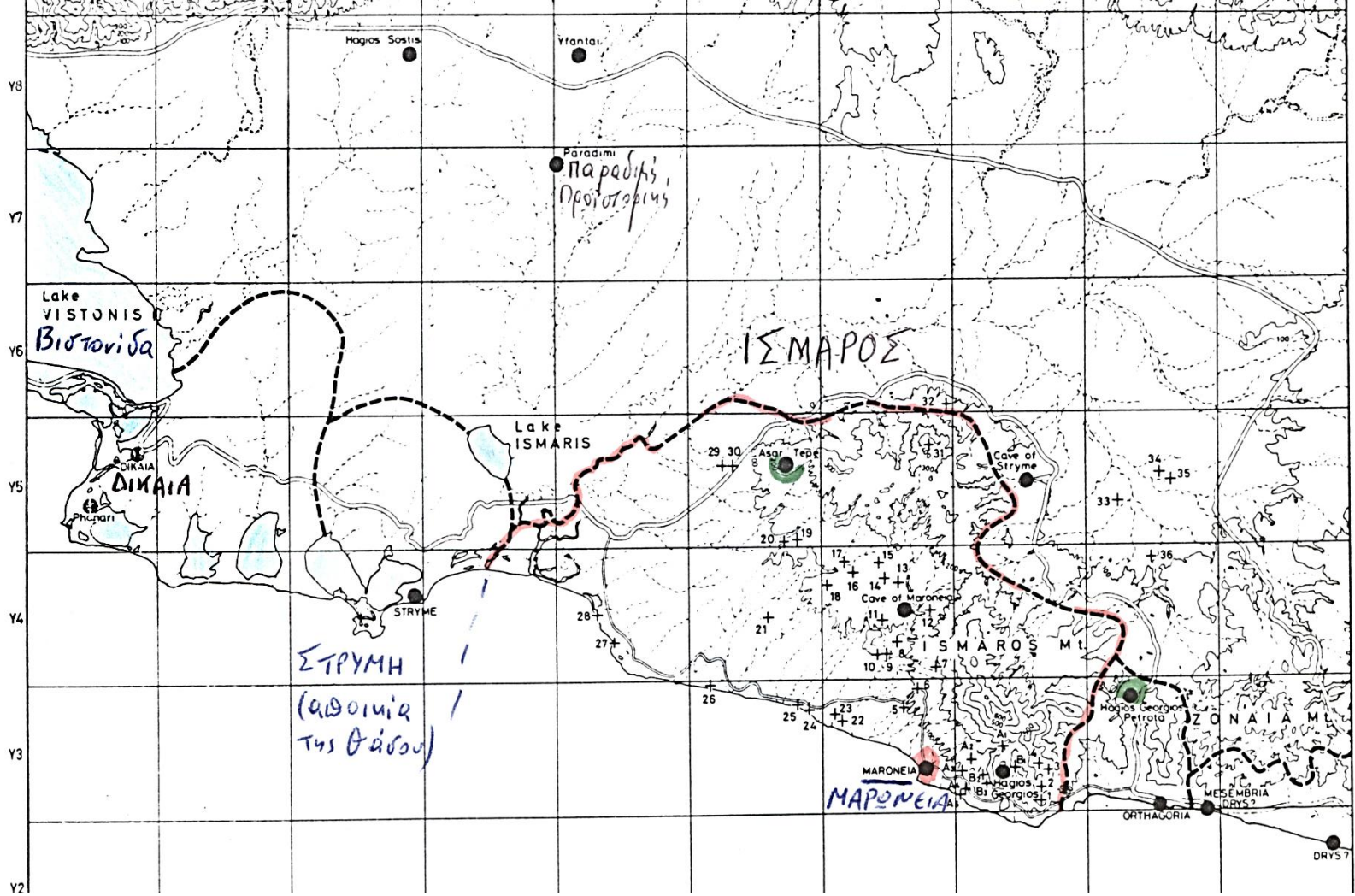

Ν . Ε Β Ρ Ο Υ

Θ Ρ Α Κ Ι Κ Ο Π Ε Λ Α Γ Ο Σ

Ίσμαρος. Το βουνό
των Μαινάδων
και των νυχτερινών
οργίων

Y8
Y7
Y6
Y5
Y4
Y3
Y2

Hagios Sostis

Yfantal

Paradimi
Παράδις
Προϊστοπίης

Lake
VISTONIS
Βιστωνίδα

ΙΣΜΑΡΟΣ

Lake
ISMARIS

ΔΙΚΑΙΑ

ISMAROS Mt.

ΣΤΡΥΜΗ

(αδούμια
της θάλασσας)

STRYME

MARONEIA
ΜΑΡΩΝΕΙΑ

Hagios Georgios
Petrita

ΜΕΣΕΜΒΡΙΑ
ΔΡΥΣ?

ΟΡΘΑΛΟΡΙΑ

DRYS?

28+

27+

26

25

24

23

22

21

20

19

18

17

16

15

14

13

12

11

10

9

8

7

6

5

4

3

2

1

0

-1

-2

-3

-4

-5

-6

-7

-8

-9

-10

-11

-12

-13

-14

-15

-16

-17

-18

-19

-20

-21

-22

-23

-24

-25

-26

-27

-28

-29

-30

-31

-32

-33

-34

-35

-36

-37

-38

-39

-40

-41

-42

-43

-44

-45

-46

-47

-48

-49

-50

-51

-52

-53

-54

-55

-56

-57

-58

-59

-60

-61

-62

-63

-64

-65

-66

-67

-68

-69

-70

-71

-72

-73

-74

-75

-76

-77

-78

-79

-80

-81

-82

-83

-84

-85

-86

-87

-88

-89

-90

-91

-92

-93

-94

-95

-96

-97

-98

-99

-100

-101

-102

-103

-104

-105

-106

-107

-108

-109

-110

-111

-112

-113

-114

-115

-116

-117

-118

-119

-120

-121

-122

-123

-124

-125

-126

-127

-128

-129

-130

-131

-132

-133

-134

-135

-136

-137

-138

-139

-140

-141

-142

-143

-144

-145

-146

-147

-148

-149

-150

-151

-152

-153

-154

-155

-156

-157

-158

-159

-160

-161

-162

-163

-164

-165

-166

-167

-168

-169

-170

-171

-172

-173

-174

-175

-176

-177

-178

-179

-180

-181

-182

-183

-184

-185

-186

-187

-188

-189

-190

-191

-192

-193

-194

-195

-196

-197

-198

-199

-200

-201

-202

-203

-204

-205

-206

-207

-208

-209

-210

-211

-212

-213

-214

-215

-216

-217

-218

-219

-220

-221

-222

-223

-224

-225

-226

-227

-228

-229

-230

-231

-232

-233

-234

-235

-236

-237

-238

-239

-240

-241

-242

-243

-244

-245

-246

-247

-248

-249

-250

-251

-252

-253

-254

-255

-256

-257

-258

-259

-260

-261

-262

-263

-264

-265

-266

-267

Στο όρος Ίσμαρος (ΝΑ Νομού Ροδόπης)

Στη θέση Άγιος Γεώργιος, ακρόπολη της ύστερης εποχής του Χαλκού - πρώιμης εποχής του Σιδήρου (13ος-10ος αι. π.Χ.), κοντά στη Μαρώνεια. Κυκλώπεια τείχη μήκους 1.330 μ, μεγαλιθικές πύλες και ένα μνημειώδες κτίριο, χτισμένα με το γρανιτικό πυριγενές πέτρωμα του βουνού, θυμίζουν τις μυκηναϊκές ακροπόλεις του νότιου ελλαδικού χώρου και τα αντίστοιχα ανακτορικά συγκροτήματα.

Εδώ τοποθετείται η ομηρική Ίσμαρος ή Ισμάρα, πόλη των Θρακών Κικόνων (βρέθηκε κεραμική 9ου-8ου αι. π.Χ.), καθώς και το ιερό άλσος του Απόλλωνος.

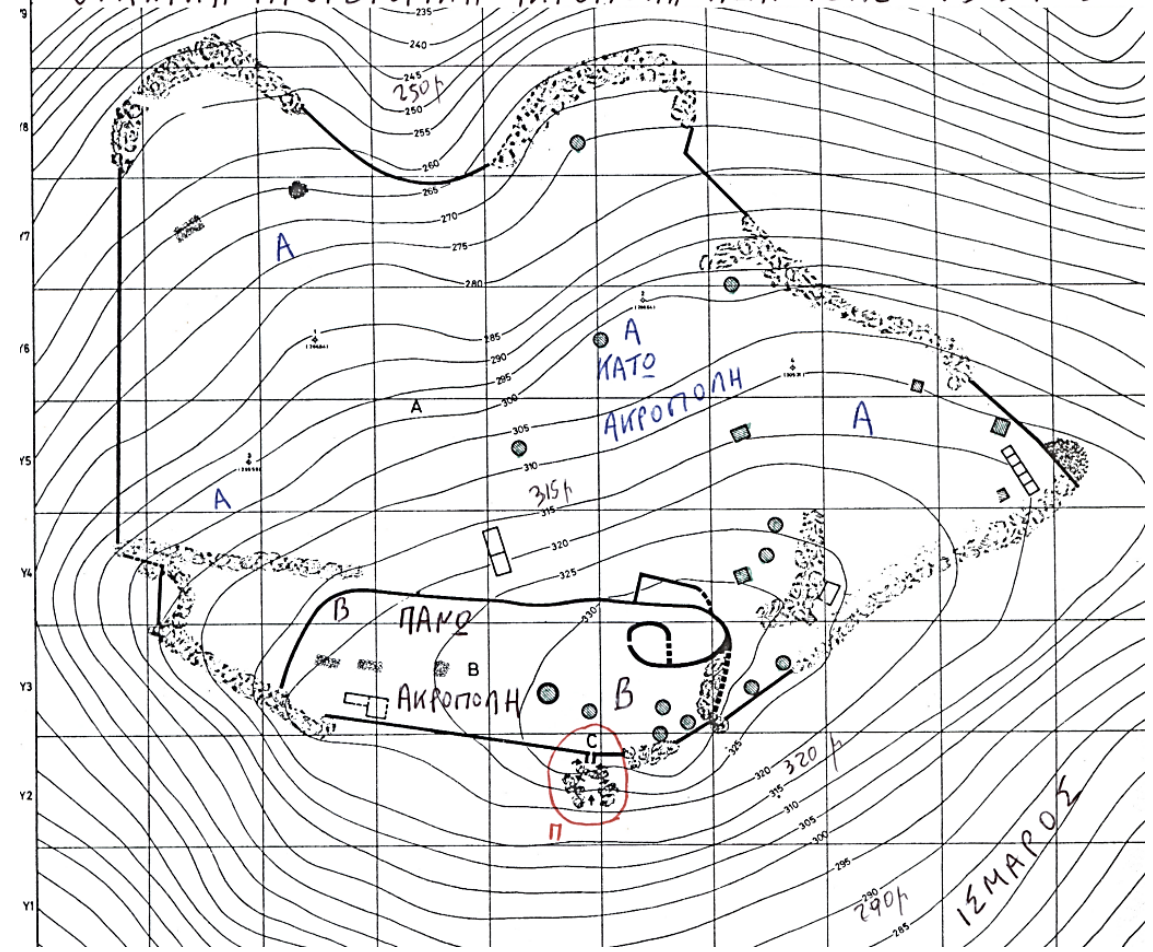
Στο όρος Ίσμαρος

ASAR TEPE - MARONEIA

THRACIAN PREHISTORIC ACROPOLIS - LATE BRONZE AGE (13TH / 12TH CENT. B.C.)

ΘΡΑΚΙΚΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΚΡΟΠΟΛΗ ΑΣΑΡ ΤΕΠΕ 13ος-12ος αι.

Η Μαρώνεια ιδρύθηκε από Χίους αποίκους στις αρχές του 7ου αι. στις ΝΔ πλαγιές του Ίσμαρου. Από την ακρόπολη, στην κορυφή Άγιος Αθανάσιος (ύψος 678 μ.), κατεβαίνουν έως τη θάλασσα δύο μακρά τείχη (μήκους 10,4 χλμ) με κυκλικούς και ορθογώνιους πύργους.

«« Άγιος Γεώργιος, ακρόπολη της ύστερης εποχής του Χαλκού-πρώιμης εποχής του Σιδήρου

Μαρώνεια

Ήταν αποικία της Χίου
Αναφέρεται στην *Οδύσσεια*
Ο Μάρων, αρχιερέας του
Απόλλωνα. Δίνει στον
Οδυσσέα: χρυσό κύπελλο
και θαυμάσιο κρασί

Οι έφιπποι Κίκονες τρομάζουν
τους συντρόφους και τους
στέλνουν στην ακρογιαλιά

Στη συνέχεια, το τσούρμο του
Οδυσσέα φτάνει στην σπηλιά
του Κύκλωπα

**Μάκρη, παράλια του Νομού Έβρου
Η Σπηλιά «του Κύκλωπα»**

**Αποκαλύφθηκαν ευρήματα
της Νεολιθικής εποχής**

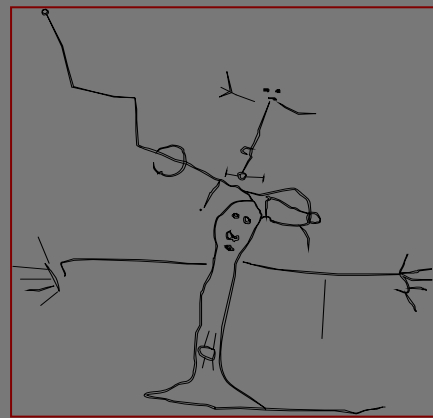

**Στον Νομό Έβρου, 75 χλμ
βόρεια από της εκβολές του
ποταμού Έβρου και στην
συμβολή του ρέματος
Ποτιστικό (Τσάι) με τον Έβρο.**

**Το υψόμετρο: 15-20 μ. από την
επιφάνεια της θάλασσα.**

**Κατά μήκος του ρέματος Ποτιστικό, δημιουργείται στενή κοιλάδα που εισχωρεί 8 χλμ
στις ανατολικές παρυφές της οροσειράς της Ροδόπης. Στο ξεκίνημά της βρίσκεται το
χωριό Μάνδρα και στο τέλος της το χωριό Πρωτοκκλήσι, με ενδιάμεσο το χωριό Αγριάνη.**

Από επί τόπια έρευνα του Σταμάτη Παλάζη, για (θρακικές;) βραχογραφίες στις ανατολικές υπώρειες της Ροδόπης

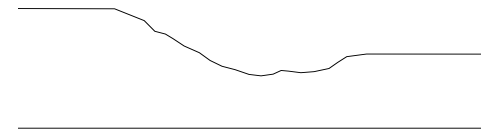

Βραχογραφίες, χαράγματα και σύμβολα στο βράχο με λατρευτικό και γονιμοποιό περιεχόμενο, στην περιοχή του κεντρικού Έβρου.

Στην κορυφογραμμή των λόφων μιας κατάφυτης από δρύες περιοχή βρίσκονται οι βραχογραφίες της θέσης (Α)

Βραχογραφίες: Γραμμένη Πέτρα

Ο πρώτος βράχος, εξέχει από το έδαφος περίπου 40 εκατοστά, και έχει διαστάσεις 1,50 X 1,80 μ.

Μόνο στο επάνω τμήμα του υπάρχουν διάφορα εγχάρακτα σχέδια από τα οποία διακρίνονται καθαρά σταυρός, ανοικτή παλάμη, ερωτογενή σύμβολα γονιμότητας, μια πατημασιά πιθανόν αρκούδας, και κάποια λιγότερο εμφανή σχήματα με λεπτές αβαθείς γραμμές και δυσνόητες χαράξεις.

Οι χαράξεις των βραχογραφιών δεν έγιναν την ίδια χρονική στιγμή, από τον ίδιο άνθρωπο και με το ίδιο εργαλείο, τα τελικά σχήματα τους είναι επάνω σε προγενέστερα περισσότερο από μια φορά, το πάχος των χαράξεων και η τεχνοτροπία των ίδιων σχημάτων είναι διαφορετική, μαρτυρώντας έτσι την επαναλαμβανόμενη χρήση των βράχων.

Το θέμα τους παραπέμπει σε τελετουργίες, της γονιμότητας, της βλάστησης της Μητέρας Γης, του Διονύσου, καθώς και στην φιλοσοφία της γένεσης, της ύπαρξης, της δημιουργίας, του θανάτου και της ψυχής. Οδηγούν σε προϊστορικές κοσμοθεωρίες και σε αρχαία μυστήρια.

Παλάζης Σταμάτης, ερευνητής

Η ΘΡΑΚΙΚΗ ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ

FORMER YUGOSLAV REP. OF MACEDONIA

Sofia

Burgas

BLACK SEA

Tundja

B U L G A R I A

Maritsa

Strymona

Mesta

Dospat Dam

Thissavros Res.

Nestos

Arda

Erythropotamos

Edirne

Ergene

T U R K E Y

Lake Kerkiris

Strymonas

SEA OF MARMARA

Thessaloniki

A E G E A N
S E A

Kilometres

0 25 50 75 100

Η ΘΡΑΚΙΚΗ ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ

Ανάμεσα στον Κάτω Στρυμόνα, τον Κάτω Νέστο και τον Κάτω Έβρο

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ – ΘΡΑΚΗΣ

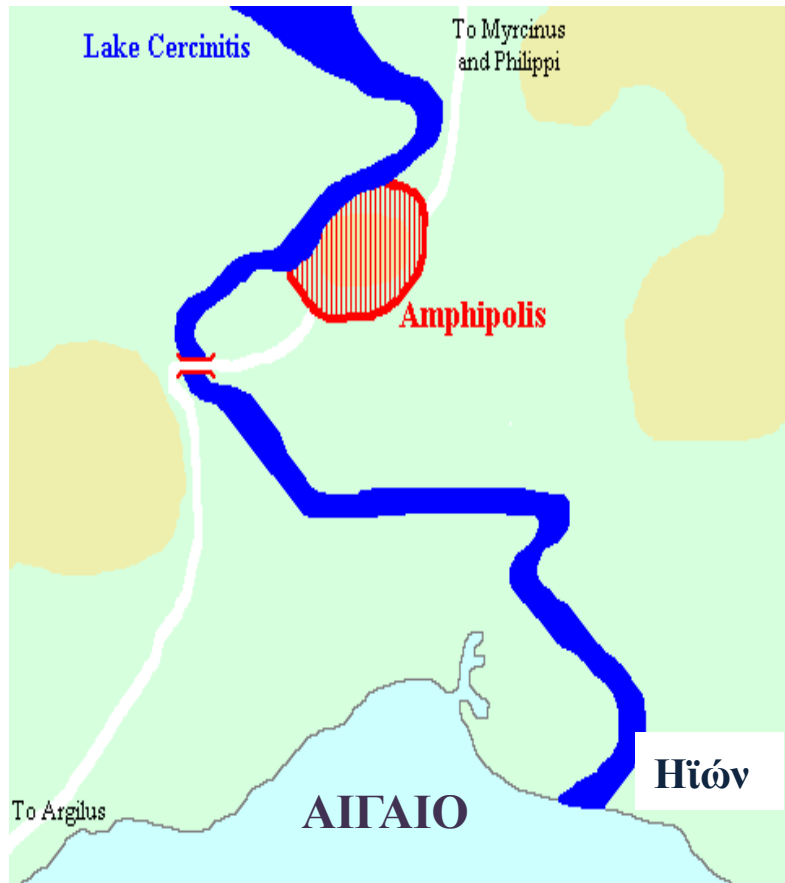
Σαμοθράκη

Ηϊών στις εκβολές του Στρυμόνα. Ο Όμηρος τη γνωρίζει (*Ιλιάδα*).
Γενέτειρα του βασιλιά Ρήσου με τα λευκά άλογα.
Στη χώρα των Ηδωνών
Την αποίκησαν οι Ερετριείς

Τελεσφόρος
Μουσείο
Αμφιπό-
λεως

Ο Οδυσσεάς μπήκε βράδυ στο στρατόπεδο >>>

των Τρώων και κλέβει τα άλογα του Ρήσου.

Τα άλογα του Ρήσου

**Ο Στρυμόνας
είναι το φυσικό
σύνορο
Μακεδονίας –
Θράκης,
μετά το
510-500 π.Χ.
(με εξαίρεση τη
Χαλκιδική, όπου ζουν
Θράκες στην
ενδοχώρα και στο
 τρίτο πόδι / Άθως έως
τα βυζαντινά χρόνια)**

**<< Στην παλαιά
σιδηρογέφυρα του
Στρυμόνα (δυτική όχθη)**

Ο Λέων της Αμφιπόλεως
στη δυτική πλευρά των
εκβολών του Στρυμόνα

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΕΡΡΩΝ**

**ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΑΛΙΕΙΑ ΣΤΟΥΣ ΠΟΤΑΜΟΥΣ
ΑΠΟ 15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ ΕΩΣ 31 ΜΑΪΟΥ
ΑΠΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ ΚΑΙ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΕΣ ΨΑΡΑΔΕΣ**

Σύμφωνα με το Π.Δ.99/03, την περίοδο μη απαγόρευσης, οι ερασιτέχνες επιτρέπεται να ψαρεύουν χωρίς πλωτό μέσο από την ξηρά με αγκιστρωτά εργαλεία εκτός από παραγάδια, έως 2 κιλά /24ωρο ή 3 ψάρια ανεξαρτήτου βάρους (Π.Δ.373/85)

ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΨΑΡΙΩΝ ΓΙΑ ΑΛΙΕΙΑ

ΓΡΙΒΑΔΙ	30cm	ΓΛΗΝΙ	15cm
ΠΕΣΤΡΟΦΑ	20cm	ΧΕΛΙ	30cm
ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ	15cm	ΚΑΡΑΒΙΔΑ	10cm
ΠΕΡΚΑ	18cm	ΑΘΕΡΙΝΑ	5cm

Στους παραβάτες θα επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 9, παρ.2 του Ν.2040/1992 και στα άρθρα 28,29 και 30 του Ν.1650/86

**ЗАБРАНЕН РИБОЛОВЪТ ОТ 15/4 ДО 31/5
ИЗВЪН ОПРЕДЕЛЕНАТА ЗАБРАНА РАЗРЕШЕНО Е САМО ЗА
АМАΤЬОРИ РИБОЛОВЦИ ОТ БРЕГА (БЕЗ ЛОДКА) С КУКЪ.
САМО 2КГ/24ЧАСА ИЛИ 3 РИВИ**

Στο Θρακικό
Αρχιπέλαγος

Ο Β΄ Αποικισμός
και οι αποικίες στον Βορρά

Αρχίζει γύρω στα 700 π.Χ. (;)

Η πρώτη φάση του Β΄ Αποικισμού γίνεται αρκετά ανοργάνωτα. >>>> Είναι η εποχή της διαμόρφωσης των πρώτων πόλεων και των μεγάλων κοινωνικών αλλαγών και αναταραχών.

Ο κύριος λόγος της φυγής από τις μητροπόλεις είναι η πολιτική δυσαρέσκεια.

Περίπου 700-600 π.Χ.

600-500 π.Χ. Το δεύτερο κύμα του Αποικισμού φαίνεται ότι, σε πολλές περιπτώσεις, οργανώνεται από τις ίδιες τις πόλεις. Επεκτείνουν την επικράτειά τους / ή τον χώρο επιρροής τους και απαλλάσσονται από ορισμένους πολιτικούς αντιπάλους.

Η πρώτη περίοδος της ιστορίας των πόλεων της Μακεδονίας και Θράκης,
ανάμεσα στον Πηνειό και τα Δαρδανέλλια,
οριοθετείται ανάμεσα στην ίδρυση των αποικιών, που εξελίσσονται σε πόλεις-κράτη,
και τη διάβαση του στρατού και στόλου του Ξέρξη Α΄
Δηλαδή μεταξύ 700-600 και 480 π.Χ.

Ξέρξης

Η διάβαση της στρατιάς των Αχαιμενιδών, από το δέλτα του Έβρου προς τον ελλαδικό Νότο, διέλυσε την οικονομία των αρχαϊκών πόλεων, προκάλεσε μεγάλα προβλήματα στις περισσότερες θρακικές φυλές, που βρέθηκαν στο πέρασμά της, και κατέστρεψε μεγάλο μέρος του φυσικού περιβάλλοντος.

Η περιγραφή του Ηρόδοτου στο Ζ΄ Βιβλίο (Πολύμνια), από την καταμέτρηση του στρατού στον Δορίσκο (Ζ΄ 58-60 και 100) και την πορεία στρατού και ιππικού από τον Έβρο μέχρι την Πιερία και τον Πηνειό (Ζ΄ 108-127, 131, 185-187) αποκαλύπτει μία κοσμογονική καταστροφή.

«Ο Ξέρξης έμεινε πολλές ημέρες στην Πιερία, γιατί το ένα τρίτο του στρατού χρειάστηκε να κόψει τα δάση στα βουνά της Μακεδονίας, ώστε να μπορέσει να περάσει το υπόλοιπο στράτευμα στη χώρα των Περραιβών».

«Ο στόλος αριθμούσε 1.207 τριήρεις» λέει ο Ηρόδοτος. Υπολογίζει όλα τα πλοία σε 3.000. Το στράτευμα, με όλους τους βοηθητικούς ξεπερνούσε τα 5 εκατομ. !

«Οι Έλληνες που υποδέχονταν τον στρατό και φρόντιζαν για το βασιλικό τραπέζι, πάθαιναν μεγάλο κακό κι έφταναν στο σημείο να ξεσπιτωθούν. Ο Αντίπατρος του Οργέως, ένας από τους ονομαστούς πολίτες της Θάσου, λογάριασε ότι το δείπνο του Ξέρξη στοίχισε 400 τάλαντα». Ζ' 118

Το 480 π.Χ. ο Πέρσης στρατηγός Αρτάβαζος κατέλαβε την Όλυνθο και την κατέστρεψε σχεδόν ολοκληρωτικά. Όσους από τους κατοίκους συνέλαβε, τους έσφαξε στα έλη που βρίσκονται μεταξύ Ολύνθου και Ποτίδαιας. Μετά την καταστροφή, παρέδωσε την πόλη στους Χαλκιδείς και έτσι έγινε και η Όλυνθος χαλκιδική πόλη.

Μετά τους περσικούς πολέμους έγινε μέλος της Αθηναϊκής Συμμαχίας.

700 π.Χ.

Οι πρώτοι
άποικοι ήταν
Αιολείς;

Θρ. ΡΟΔΟΠΗ
ΕΒΡΟΣ
ΝΕΣΤΟΣ
ΣΤΡΥΜ
ΘΑΣΟΣ
ΧΑΛΚΗ
ΘΕΡΜΑ-
ΙΚΟΣ
ΠΕΡΙΑ
ΟΛΥΜΠΟΣ
ΘΕΣΣΑΛΙΑ
ΛΕΣΒΟΣ
ΧΙΟΣ

Χάρτης:
Διάλεκτοι
στην
Κλασική
εποχή

Οι περιοχές
της αιολικής
διαλέκτου
με κίτρινο

Αιολική
διάλεκτος:
Θεσσαλομα-
κεδονία
(βορείως και
νοτίως του
Ολύμπου),
Βοιωτία
(πατρίδα του
Ησίοδου),
Λέσβος
(πατρίδα της
ποίησης)
Μικρασιατι-
κή Αιολίδα και
(στην Αρχαϊκή
εποχή) ΒΑ
Αιγαίο

**Ένθρονος ο Αγαμέμνων,
όρθιοι πίσω του ο Ταλθύβιος και
ο Επειός, ενώ το μυθικό τέρας
(όφις;) που έκλεινε την σκηνή
στα δεξιά έχει καταστραφεί·
σώζεται μόνον το πελώριο
κέρατο του ζώου.**

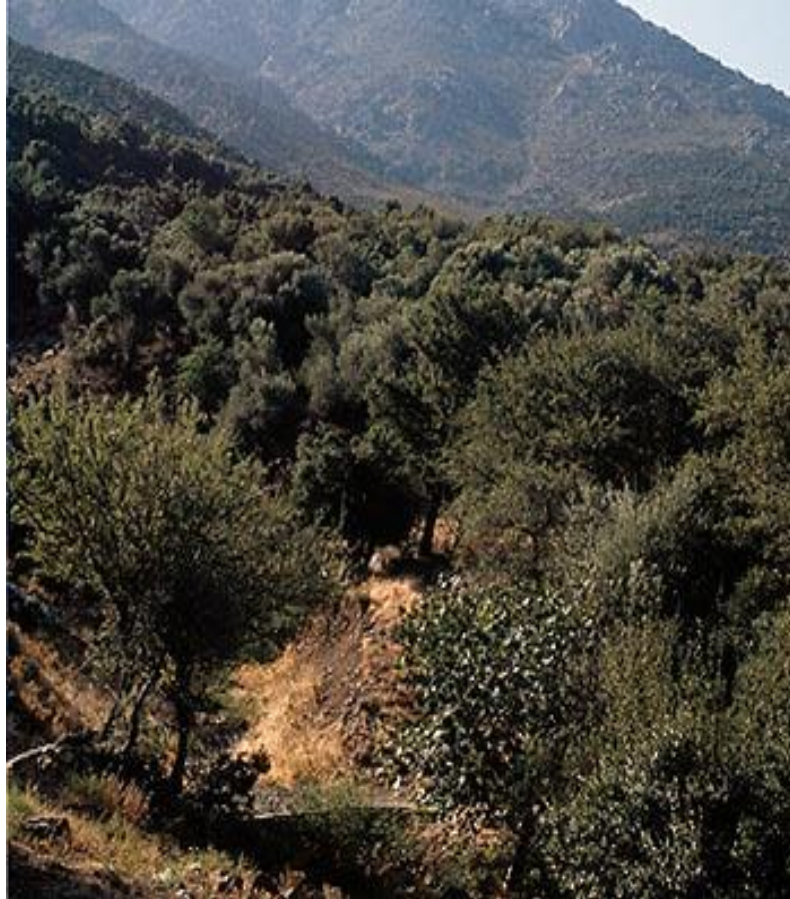
Πρώιμο αρχαϊκό ενεπίγραφο
ανάγλυφο, γύρω στο 560 π.Χ.

Βρέθηκε το 1790 εντοιχισμένο κάπου
στη Σαμοθράκη. Μουσείο Λούβρου

Σαμοθράκη

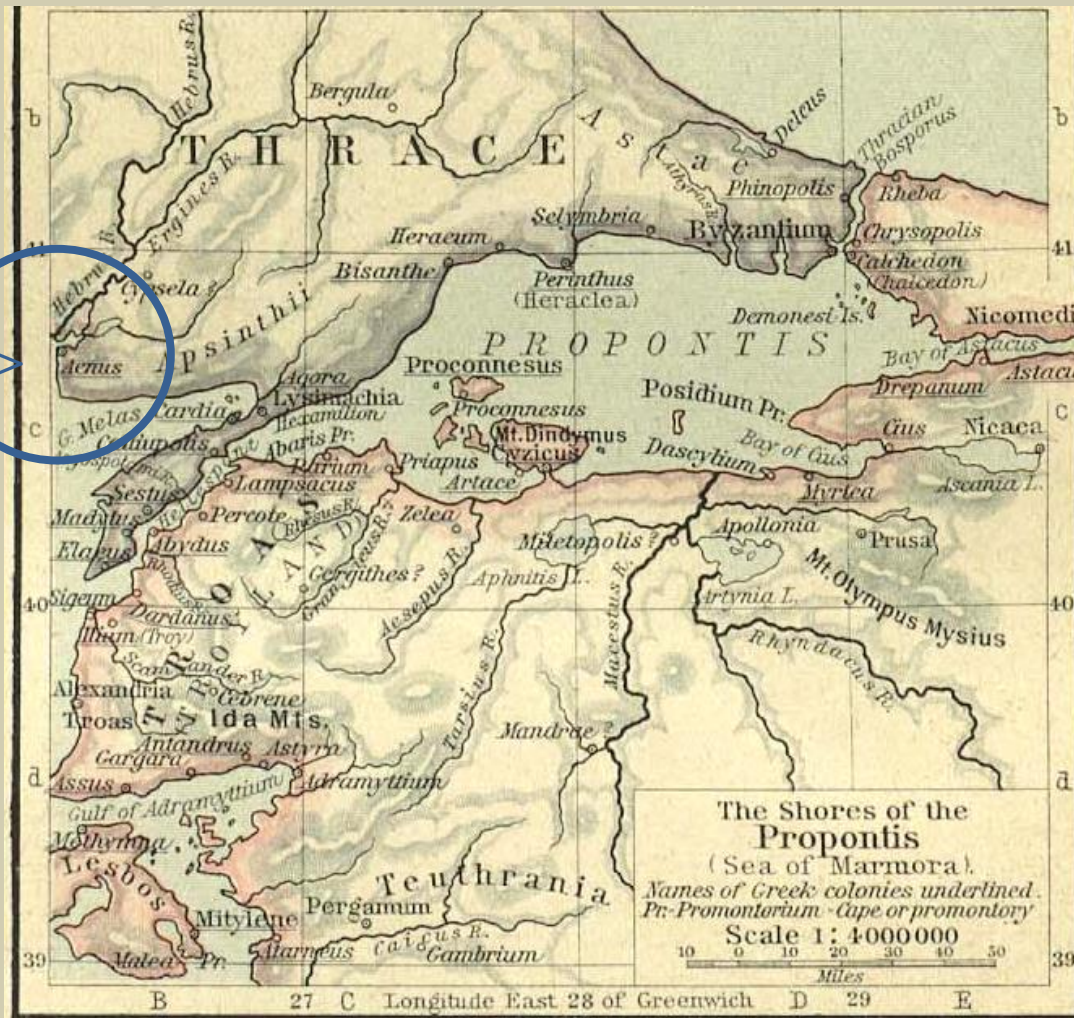
Βραχώδης
βωμός
στο Ιερό
των
Μεγάλων
Θεών

Χάρτης του 2ου μ.Χ. αιώνα

Αίφος >>>

Αιολικὲς ἀποικίες ● ἀποικίαι τῆς Μιλήτου ◆ Μεγαρικὲς ἀποικίαι * Σαμιακὲς ἀποικίαι ● Ἀθηναϊκὲς ἀποικίαι ▲

Αποικισμός

«Με τις
ζωές μας
στην αγκάλη
των
κυμάτων»
Αρχίλοχος,
μέσα του
7ου αιώνα

Μεταξύ 700 και 600 π.Χ.

Ο Δεύτερος μεγάλος Αποικισμός

Ένα τμήμα του κατευθύνεται προς το Βόρειο και Βορειοανατολικό Αιγαίο, στις ακτές ανάμεσα στον Θερμαϊκό κόλπο και τα Δαρδανέλλια. Οι παλαιότεροι άποικοι στα ΒΑ είναι πιθανότατα Αιολείς, στο Β-ΒΔ είναι οι Ευβοείς. Άποικοι από την Ερέτρια και τη Χαλκίδα ιδρύουν πολλές μικρές πόλεις στη Χαλκιδική. Οι Κορίνθιοι (Δωριείς) ιδρύουν την Ποτίδαια στο δυτικό πόδι της Χαλκιδικής (Παλλήνη ή Κασσάνδρα) στον Θερμαϊκό. Πολύ σύντομα, κυριαρχούν οι Ίωνες από τα νησιά του Αιγαίου και τη μικρασιατική Ιωνία: από την Άνδρο, τη Νάξο, την Πάρο, τη Χίο, τη Σάμο, και από τις Κλαζομενές, την Τέω κ.ά. Αυτοί δημιουργούν τη «βόρεια Ιωνία».

★ Άνδρος Στη Χαλκιδική το 655:
Σάνη, Άκανθος, Στάγειρα
Στον Στρυμόνα το 655: Άργιλος

Οφείλει το όνομά της στο είδος του πηλού, που αφθονεί στην περιοχή.

Μέχρι σήμερα, η Άργιλος θεωρείται η παλαιότερη αποικία στην ακτή της Αν. Μακεδονίας-Θράκης (αν και η περιοχή ανήκει διοικητικά στον Νομό Σερρών).

Άργιλος, μία από τις 4 αποικίες της Άνδρου στον «Ιωνικό Βορρά»

Ιδρύθηκε το 655/4 π.Χ.

Απέχει 4 χλμ δυτικά των εκβολών του Στρυμόνα (στην παλαιά Εθνική οδό Ασπροβάλτας-Καβάλας, κοντά στο χωριό Νέα Κερδύλλια).

Άργιλος

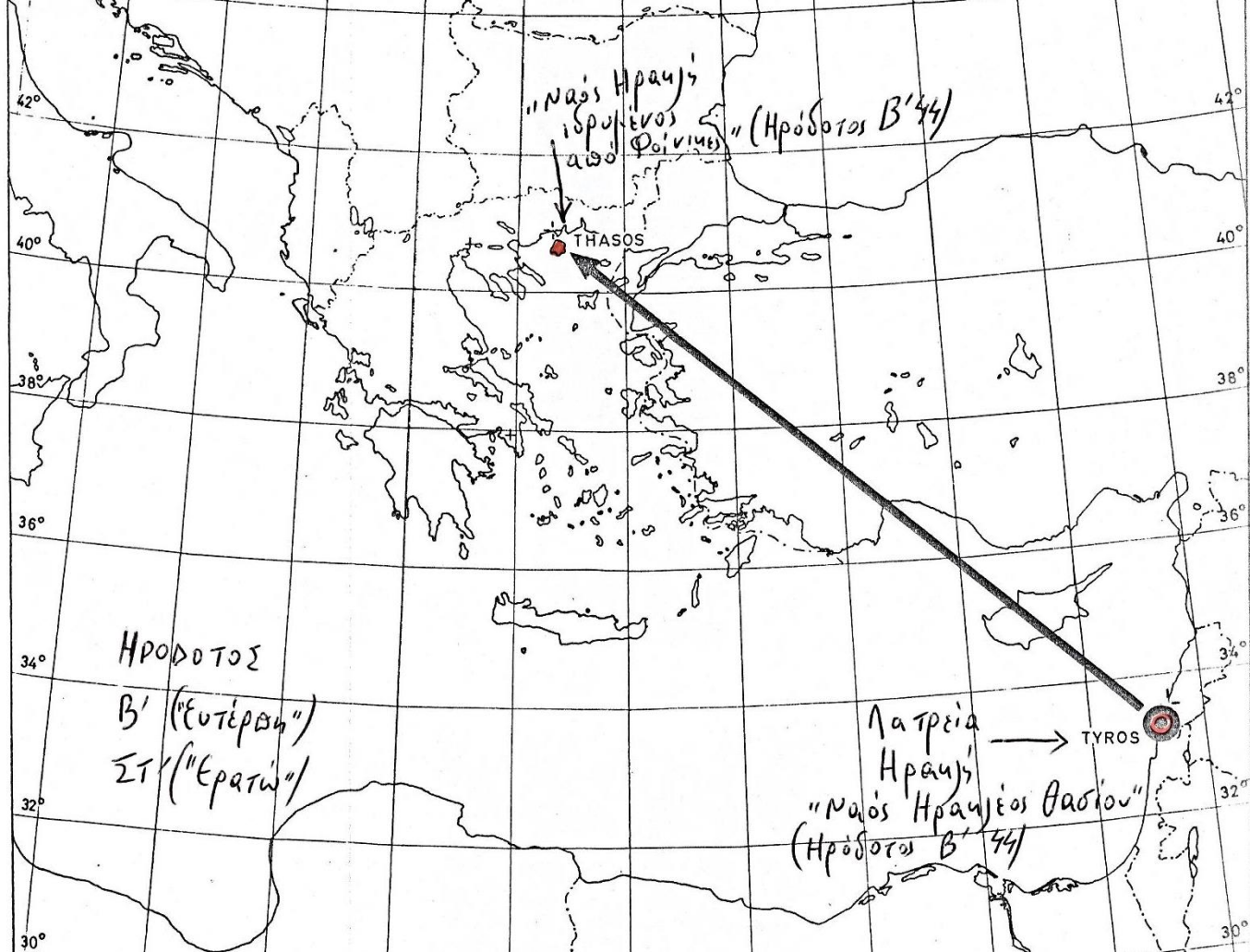
Οι συστηματικές ανασκαφές άρχισαν το 1992 από το Καναδικό Αρχ. Ινστιτούτο, το Πανεπιστήμιο του Μόντρεαλ και την Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Καβάλας. Το καλοκαίρι του 2017, εόρτασαν τα 25 χρόνια.

Μετά τα Περσικά, η Άργιλος κατέβαλλε 1,5 τάλαντο ετήσιο φόρο στην Αθηναϊκή Συμμαχία, γεγονός που φανερώνει πλούσια πόλη. Αλλά την επισκίασε η Αμφίπολη, που ίδρυσαν οι Αθηναίοι στις εκβολές του Στρυμόνα το 437. Έτσι, πολέμησε στο πλευρό των Σπαρτιατών στον Πελοποννησιακό. Την κατέλαβε ο Φίλιππος Β΄ το 357. Υποβαθμίστηκε σε αγροτικό οικισμό, που έζησε μέχρι περίπου το 200 π.Χ. Δεν υπάρχει ρωμαϊκή φάση.

ΘΑΣΟΣ

Εποχή του Σιδήρου

Φοίνικες από την Τύρο του Λιβάνου καταπλέουν στη Θάσο

Τύρος

Φοίνικες αναζητούν χρυσό στη Θάσο (γύρω στο 850-800;). Εγκαθίστανται στ' ανατολικά του νησιού πολύ πριν φτάσουν οι Παριανοί.

**ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ
ΣΩΤΗΡΟΣ ΘΑΣΙΩΝ**

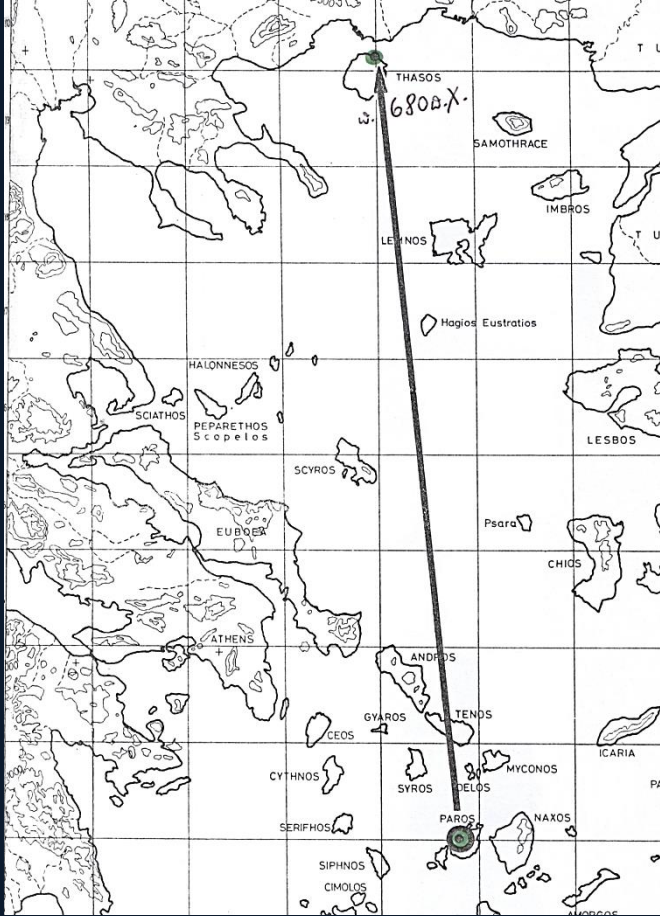
Η λατρεία του Ηρακλή ήρθε με τους Φοίνικες από την Τύρο; Ο Ηρόδοτος διηγείται πολλά για τα δύο ιερά: ένα στην Τύρο του Λιβάνου, όπου τιμούσαν τον Ηρακλή της Θάσου κι ένα στη Θάσο.

ΘΑΣΟΣ

<<< Ορυχεία χρυσού

Πώς έγινε η «συνάντηση» Φοινίκων και Παριανών; Οι Φοίνικες έφυγαν; Πότε;

ΠΑΡΟΣ πρώτοι άσσοιοι γύρω στα 710-690 Αρχηγός: ο Τέλλης και η Ιέρεια
Γύρω στα 680 ο Τελεσιγυγίς, γιός του Τέλλης και
πατέρας του Ξοικτή Αρχηγός. Μάχες με Θρέκες.
Ίδρυση πόλεως Θάσου. Γύρω στα 660-650 ενίηκον άσσοί «1.000» άνδρες:
στρατηγός Τραύμος (σχοτιώδης), Αρχηγός > ΠΕΡΑΙΑ

Από την πρώιμη
φάση του αποικισμού
της Θάσου: δύο
ανάγλυφα λιοντάρια
του 680 π.Χ.

Βρέθηκαν στο Ιερό
του Πυθίου

Απόλλωνα στην
Ακρόπολη.

Οι Δελφοί είχαν
δώσει χρησμό στους
Παριανούς για τον
τόπο που έπρεπε να
αποικίσουν.

Αρχ. Μουσείο Θάσου

Ὁ Ἀρχίλοχος εἶναι ὁ ἀρχαιότερος γνωστός μας ποιητῆς ἰάμβων. Τόπος τῆς καταγωγῆς του, ἡ Πάρος. Μητέρα του μιὰ δούλη, ἡ Ἐνιπώ· πατέρας του ἕνας ἐλεύθερος πολίτης ἀπ' ὀνομαστή γενιά, ὁ Τελεσικλής. Ἄλλος Τελεσικλής, ὑποκοριστικὰ Τέλλις, μακρινός του πρόγονος, θεωρεῖται οἰκιστῆς τῆς Θάσου: ἕνας ζωγραφικὸς πίνακας τοῦ Πολύγνωτου, ἀναρτημένος στοὺς Δελφούς, τὸν ἔδειχνε μαζί μὲ τὴν γυναῖκα του, τὴν Κλεόβοια, πὺν κουβαλοῦσε στὴν καινούργια τῆς πατρίδα μέσα σ' ἕνα κουτὶ τὰ ὄργανα τῆς Δήμητρας, λατρευτικῆς θεᾶς τῆς Πάρου. Σχετικὸς χρῆσμός λέγεται πὺς εἶχε δοθεῖ καὶ στὸν πατέρα του:

Πὲς στοὺς Παρίους, Τελεσικλή, πὺς σὲ διατάζω
νὰ πᾶς στ' ἀγέρινο νησὶ κι ὠραία νὰ χτίσεις πόλη.

Προκαθορίζεται ἔτσι ἡ ποιητικὴ του φύση: Ταπεινὴ καταγωγὴ ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς μητέρας του, πού τὸν προικίζει μὲ τὶς ἐμπειρίες καὶ τὴ γλῶσσα τῶν λαϊκῶν τάξεων. Λατρευτικὴ παράδοση τοῦ νησιοῦ καὶ τῶν προγόνων του, πού δίνει μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ μιὰ ὑποδομὴ τελετουργικοῦ θὰ λέγαμε ὄργανοῦ, κατὰ τοὺς 'γεφυρισμοὺς' τῶν μυστηρίων, στὴ σάτιρά του. Καὶ οἰκογενειακὴ πρωτοβουλία, πού τὸν συνδέει μὲ τ' ἀλλεπάλληλα κύματα τοῦ ἀποικισμοῦ τῆς ἐποχῆς.

Ἐποχὴ τῆς ἀκμῆς του εἶναι τὰ μέσα τοῦ Ἰου αἰ. π.Χ.

Μὲ τὶς ζωές μας στὴν ἀγκάλη τῶν κυμάτων.

Δὲ μοῦ γουστάρει ὁ στρατηγὸς ν' ἀνοίγει ἀρίδες,
καμαρωτὸς μὲ κατσαρὸ μαλλί, φτενὸ γενάκι·
μακάρι καὶ κοντὸς καὶ στραβοκάνης νά' ναι,
μὰ νὰ πατάει γερὰ καὶ νὰ τὸ λέει ἡ καρδιά του.

Ψυχὴ, ψυχὴ μου ποὺ χτυπιέσαι στὰ στενὰ καὶ δέρνεσαι,
στυλώσου, ἐνάντια στήθη στοὺς ἐχθρούς σου πρόταξε,
πλάι στὰ καρτέρια τῶν ἐχθρῶν γερὰ ἀσφαλίσου.
Καὶ μήτ' ὅταν νικᾷς πάρα πολὺ νὰ χαίρεσαι,
κι ἂν νικηθεῖς στὸ σπίτι μὴν κλειστεῖς κι ὀδύρεσαι·
λύπη ἢ χαρὰ σὲ βρεῖ, συγκράτα τὴν παραφορὰ σου.
Μάθε ἐπιτέλους τί ρυθμὸς κρατεῖ τ' ἀνθρώπινα.

Μὲ τὴν ἀσπίδα ἀπ' τοὺς Σαῖτους κάποιος θ' ἀγάλλεται·
 στὰ θάμνα, ἄρματωσιὰ λαμπρή, τὴν πέταξα ἄθελά μου.
 Φτάνει πού σώθηκα. Γιὰ τὴν ἀσπίδα ἐκείνη νιάζομαι;
 "Ὡρα καλή της! Θ' ἀποχτήσω ἄλλη λαμπρότερη.

Ἴκαὶ στοὺς ἐχθροὺς θανατερὰ δῶρα φιλεύοντας.

ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ

Σαῖοι = Θράκες αντίπαλοι

Εἶναι τ' ἀνθρώπου ὁ λογισμὸς, γιὲ τοῦ Λεπτίνου Γλαῦκε,
 τέτιος καθὼς καθημερινὰ ὁ Δίας θὰ τὸν φωτίσει.

Κι ἂν εἶναι τὰ ἔργα τους καλά, φαίνονται οἱ μυαλωμένοι.

Πέθανες; Φήμη ἢ σεβασμὸς δὲν μένει στοὺς ἀνθρώπους.
 Τοῦ ζωντανοῦ τὴ χάρη οἱ ζωντανοὶ γυρεύομε.

"Ἄμποτε! μὰ γιὰ τὸν νεκρὸν ὅλα εἶναι μαῦρα κι ἄραχνα.

**Εμβληματικό εύρημα της
Θάσου: ο αρχαϊκός κούρος με το
κριάρι, ψηλός τρεισήμισι μέτρα,
χρονολογείται στο 600 π.Χ.**

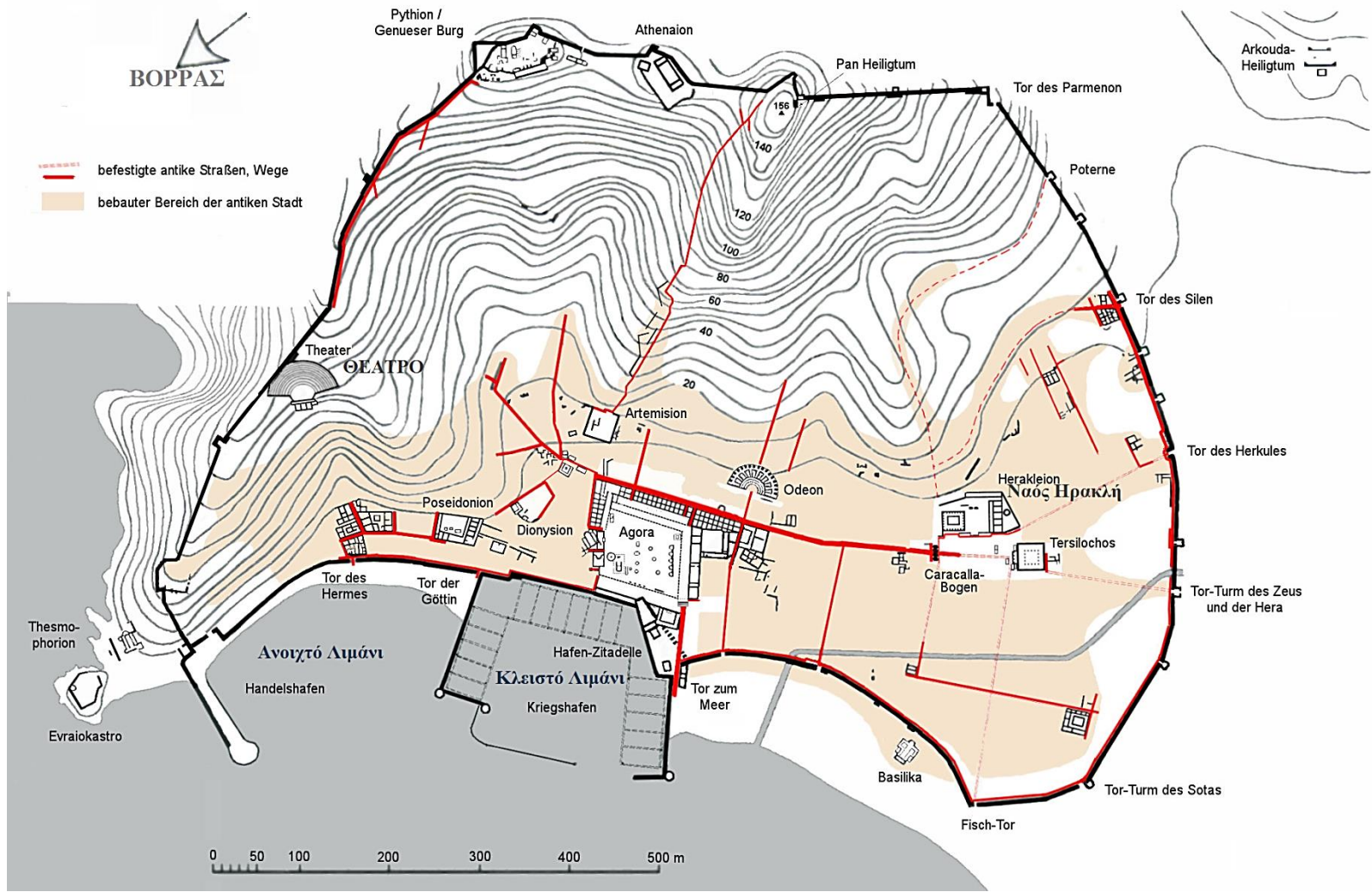
**Βρέθηκε το 1911, όταν η Γαλλική
Σχολή άρχισε τις συστηματικές
ανασκαφές στην Ακρόπολη.**

**Ήταν επαναχρησιμοποιημένος
(και κομμένος σε 5 κομμάτια)
στην αρχαιότητα ως οικοδομικό
υλικό στο τμήμα του τείχους.**

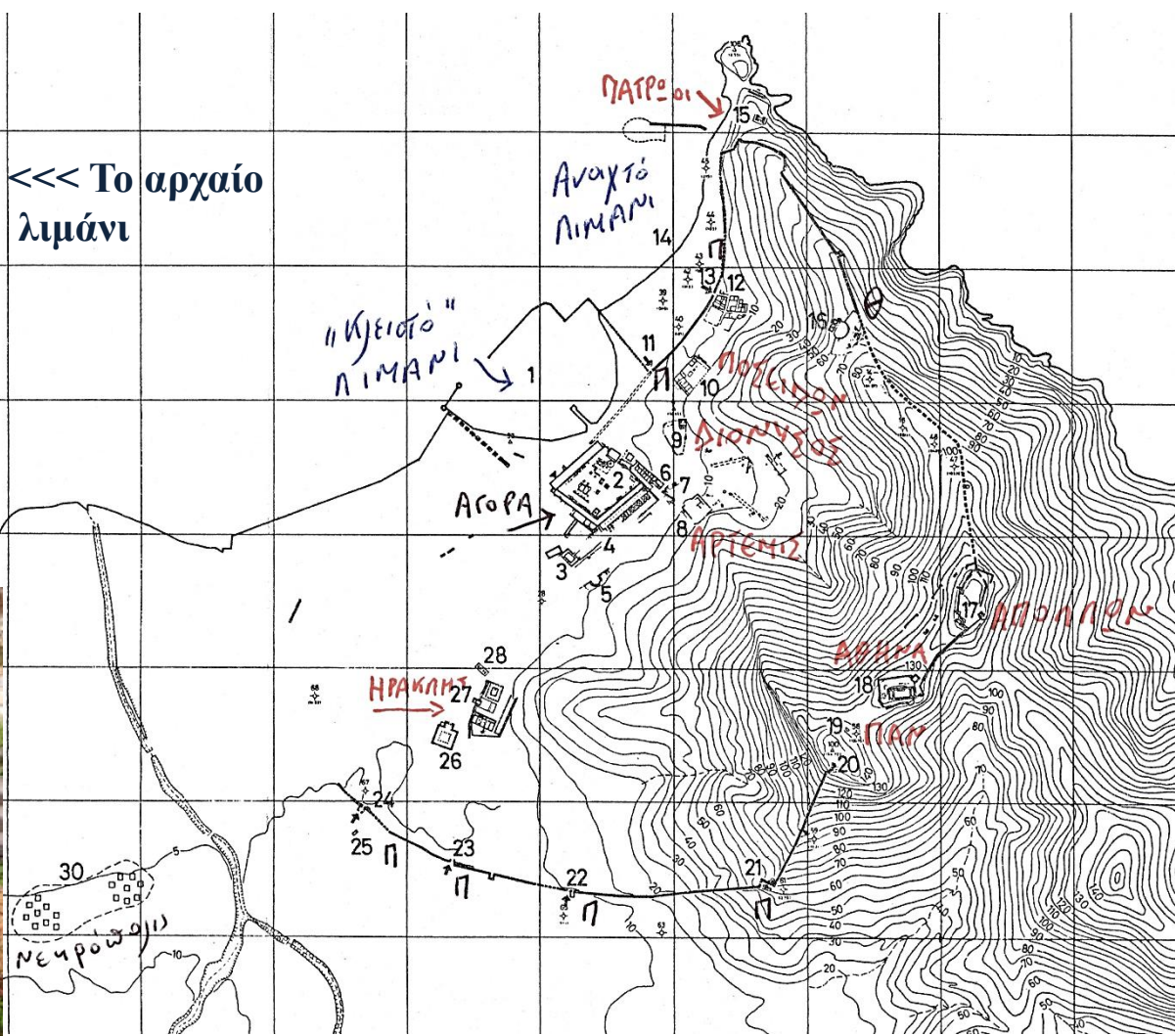
ΒΟΡΡΑΣ

- befestigte antike Straßen, Wege
- bebauter Bereich der antiken Stadt

<<< Το αρχαίο λιμάνι

Αλυκή. Αρχαία λατομεία μαρμάρου

Αρχαία λατομεία μαρμάρου

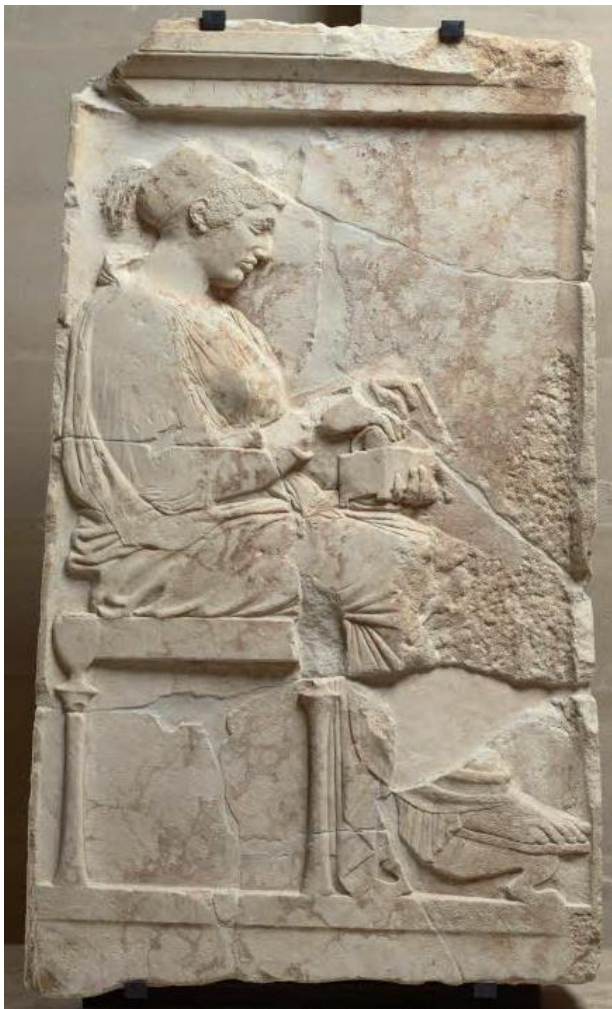

The image shows the ruins of an ancient stone tower, known as the Ancient Tower of Thimonia. The tower is built from large, roughly-hewn stone blocks and is partially obscured by a chain-link fence in the foreground. A brown sign with white text and a small icon of a tower stands to the right of the tower. The background is filled with dense green foliage and trees, suggesting a rural or forested setting. The ground is rocky and covered with dry grass and some small plants.

Αρχαίος Πύργος
Θυμωνίας
Ancient Tower
of Thimonia

Φίλις, η κόρη του Κλεομένου (επιτύμβια στήλη). Οι αρχαιολόγοι συγκρίνουν την τέχνη αυτού του ανάγλυφου με τις πολλές φθορές, κυρίως τον τρόπο με τον οποίο κάθεται η νεαρή κοπέλα, με τις καθιστές θεές στο αέτωμα του Παρθενώνα. Το έργο βρέθηκε στον Λιμένα της Θάσου γύρω στα 1862 και φυγαδεύτηκε το 1865 (Αποστολή E. Miller). Βρίσκεται στις αποθήκες του Λούβρου

Θάσος, γύρω στα 450 π.Χ.

Φίλις

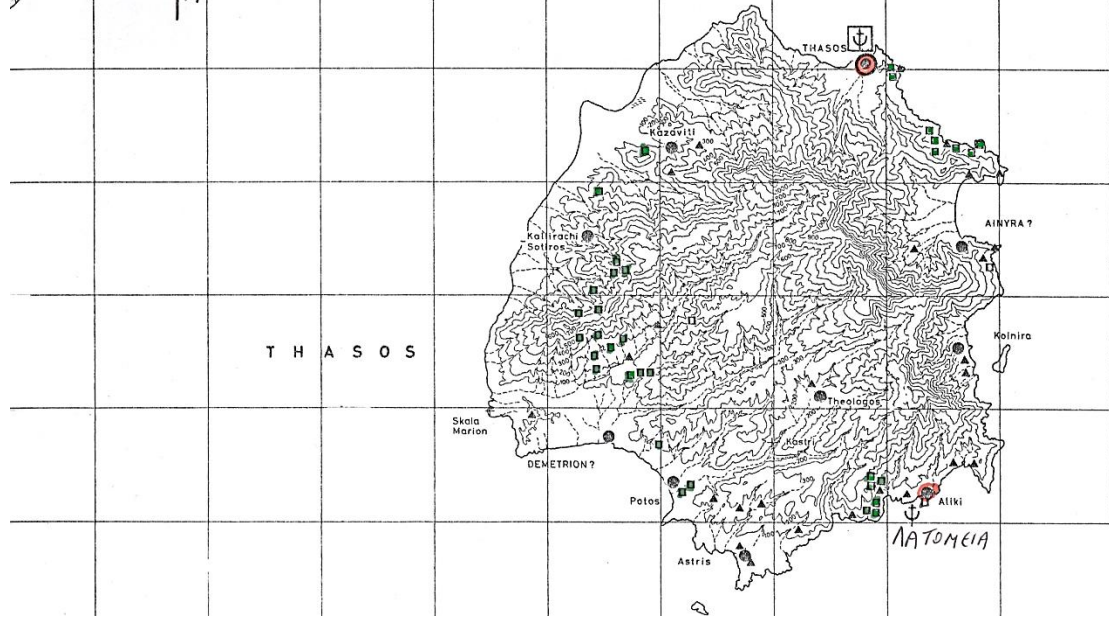

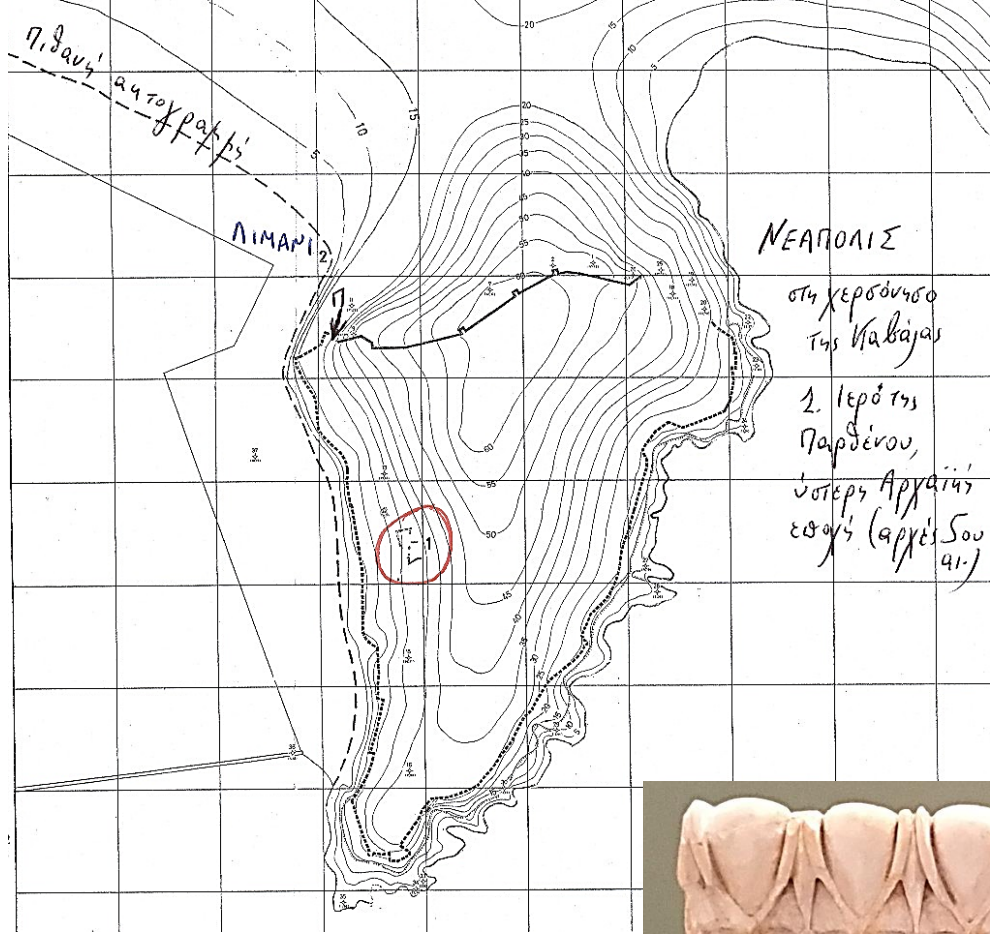

Διόνυσος

**Από μάρμαρο
της Θάσου**

Νεάπολις (Καβάλα)

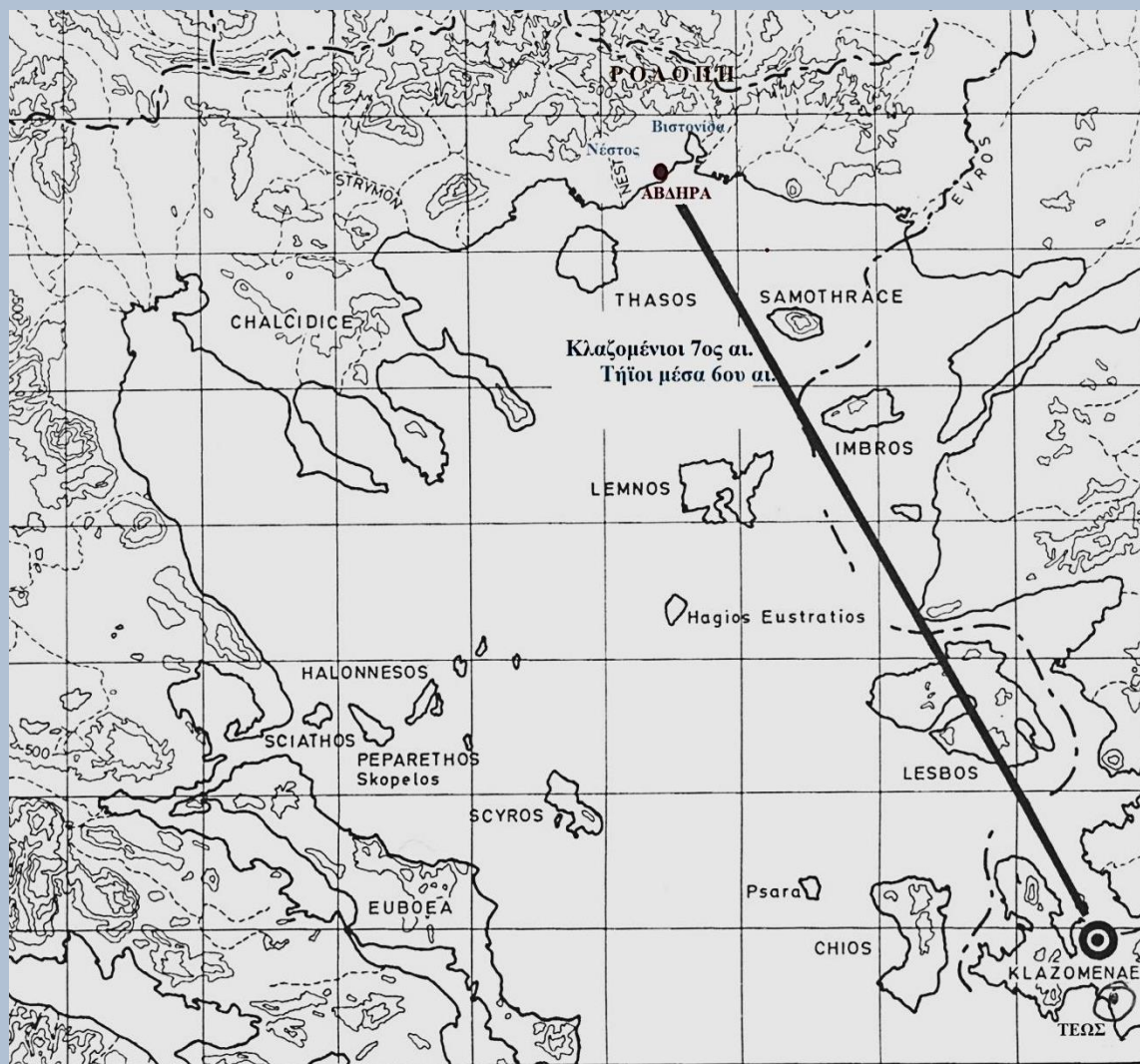

Από τον ναό
της Παρθένου

Αρχ. Μουσείο
Καβάλας

Μητρόπολις Α: Κλαζομενές, ιωνική πόλις στη χερσόνησο της Ερυθραίας, στον κόλπο της Σμύρνης. Γύρω στα 656-652 π.Χ. Οικιστής θεωρείται ο Τιμησίας

Μητρόπολις Β: Τέως, ιωνική πόλις στη χερσόνησο της Ερυθραίας, στον κόλπο της Εφέσου και σε μικρή απόσταση από τις Κλαζομενές. Οι Τήϊοι φεύγουν για τα Άβδηρα το 545 π.Χ., αμέσως μετά την κατάκτηση της Ιωνίας από τους Πέρσες.

Άβδηρα

Οι Τήϊοι πολέμησαν σκληρά με τους Θράκες: Σίντες, Σαπαίους, Βίστονες (Πίνδαρος, Β΄ Παιάνας), αλλά συγκρούστηκαν και με τους Κλαζομένιους, οι οποίοι δεν είχαν εγκαταλείψει τα Άβδηρα, όπως πιστευόταν πριν από τις εκτεταμένες ανασκαφές που αποκάλυψαν οχυρώσεις, τάφους κλπ του 7ου και των πρώτων δεκαετιών του 6ου αι.

Ο Νέστος στη Ροδόπη

Ο Νέστος στην πεδιάδα

Αβδηρα

Πεδινός τόπος βουτηγμένος στα νερά και τα έλη: το δέλτα του Νέστου, η λίμνη Βιστονίδα, τα μικρά ποτάμια από τη Ροδόπη, οι λιμνοθάλασσες, οι θίνες στην ακρογιαλιά. Το μεγαλύτερο πρόβλημα των Κλαζομενίων αποίκων ήταν η ελονοσία. Αλλά και τα άγρια άλογα που ζούσαν στα νερά.

Ηρακλής, όγδοος άθλος: Οι ανθρωποφάγες φοράδες του Διομήδη, βασιλιά των Βιστόνων
«Θράκες προς τω Αιγαίω παρά της Βιστωνίδος λίμνης, ανατολικώς των Αβδήρων» (Στράβων Ζ'33)

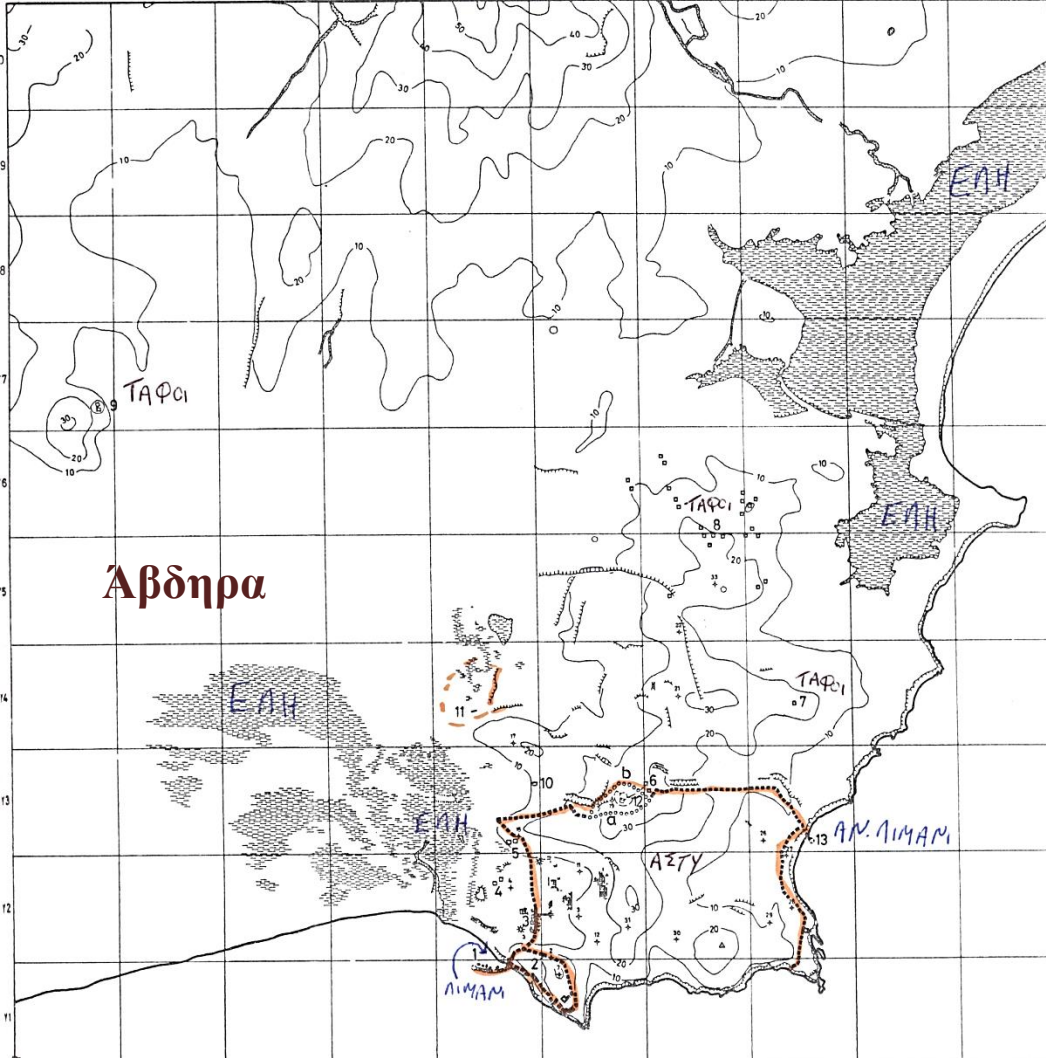
Αφού νίκησε τους φρουρούς, ο Ηρακλής, άφησε τον νεαρό Άβδηρο να φυλάει τα άλογα στην ακροθαλασσιά και στράφηκε εναντίον των Βιστόνων, που είχαν εμφανιστεί από τα βάθη της πεδιάδας. Τους νίκησε κι άρπαξε τον Διομήδη, για να τον ρίξει στα άλογά του >>>> Αλλά στο μεταξύ, τα άλογα είχαν κατασπαράξει τον Άβδηρο. Ο Ηρακλής έθαψε τον ήρωα και ίδρυσε προς τιμή του τα Άβδηρα. Ο μύθος διατηρεί μνήμες και από την επιδημία που έπληξε κυρίως τα μικρά παιδιά των πρώτων αποίκων.

Οι ανασκαφές σε ελώδεις περιοχές έξω από τα τείχη των Αβδήρων έφεραν στο φως δεκάδες ταφές μικρών παιδιών. Όλες ταπεινές και βιαστικά φτιαγμένες.

Δεν ήταν μόνον η ελονοσία, που έπληξε επανειλημμένα τους Κλαζομενίους. Όταν πλημμύριζε ο πεδινός και βαλτώδης τόπος, τα άλογα, που ζούσαν κοντά στη λίμνη και το ποτάμι, εξαγριώνονταν, καθώς δεν μπορούσαν να βρουν τροφή και κινδύνευαν να πνιγούν στις λάσπες. Ποιος να σωθεί από τα εξαγριωμένα ζωντανά;

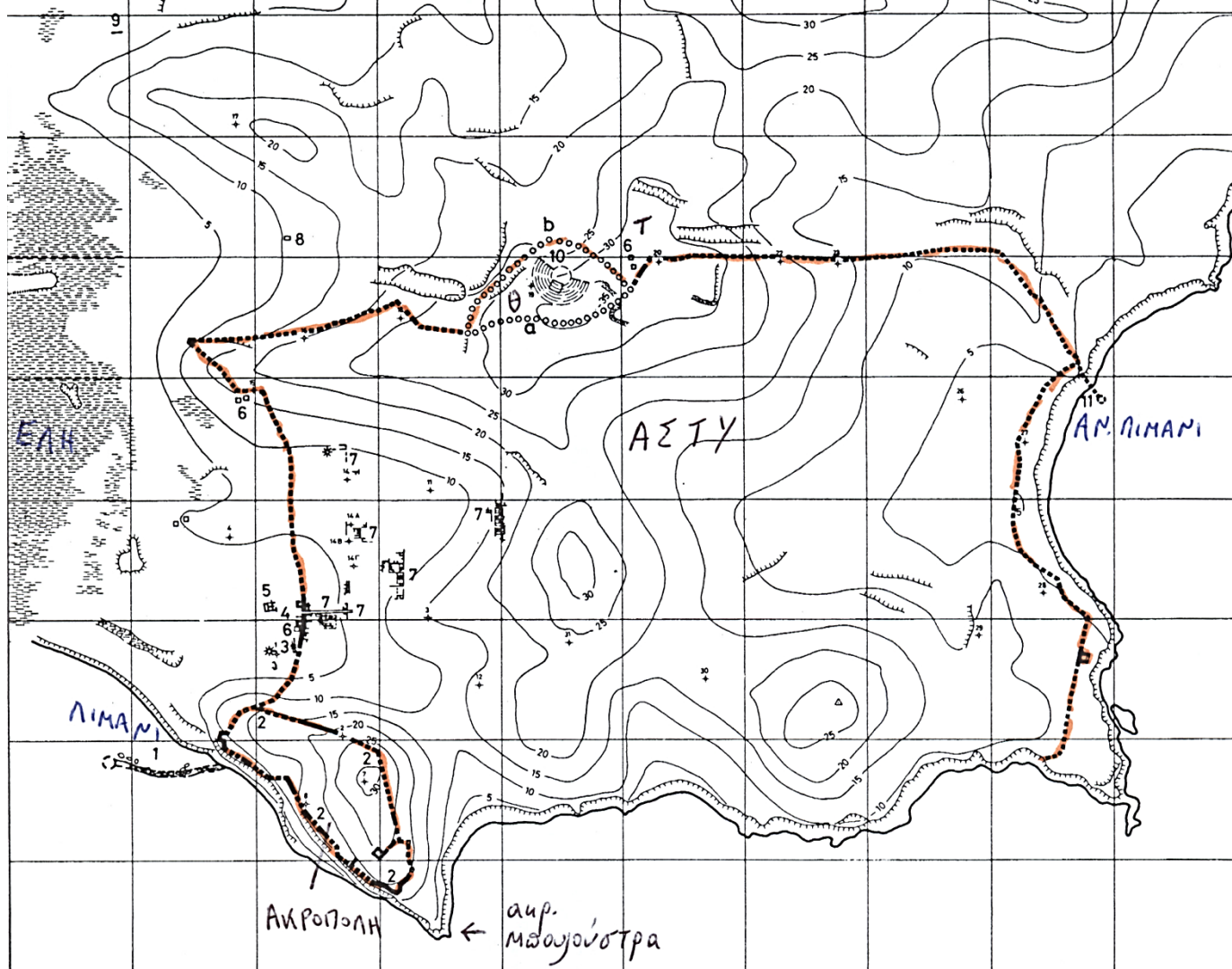
Μικρές λήκυθοι,
αφιερώματα μέσα
σε ταφικούς πίθους.
Από τους τάφους
των Κλαζομενίων
αποίκων.

625-600 π.Χ.

<< περίπου
600 π.Χ.

ΑΣΤΥ

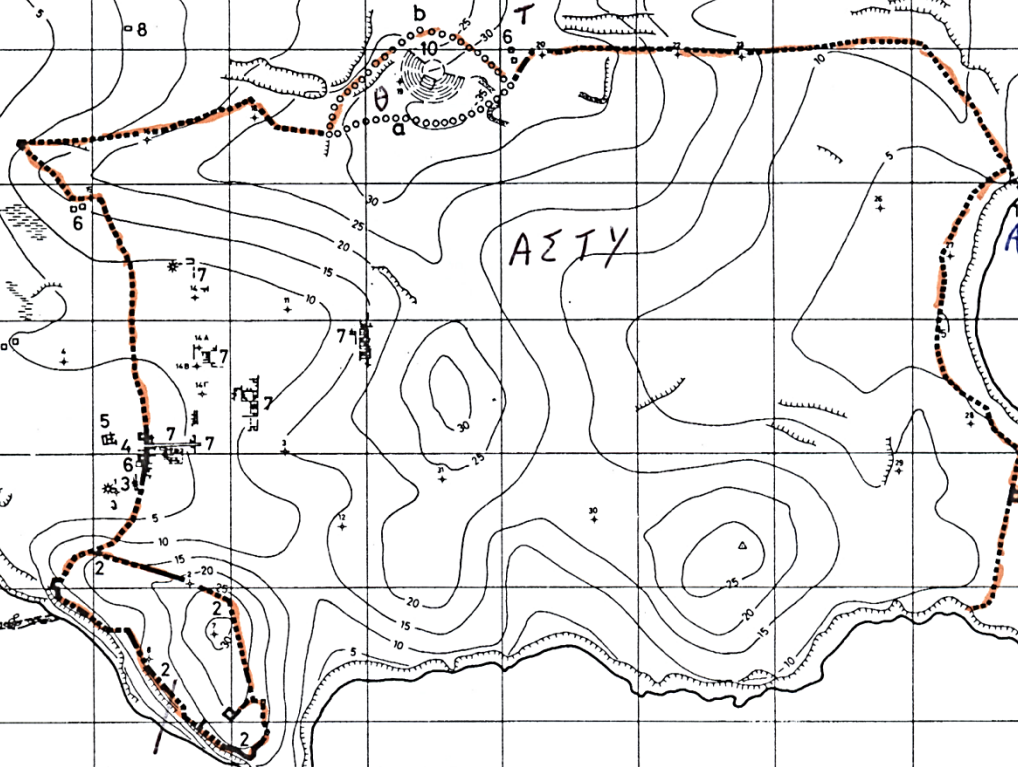
ΑΝ. ΠΙΝΑΜΙ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΠΙΝΑΜΙ

ΑΚΡΟΠΟΛΗ

αυρ. μάσλοστρα ←

Ο
τρωικός
μύθος
του
Τρωΐλου

Σαρκοφάγος κλαζομενικού τύπου(480-470)

Τρωΐλος, γιός του Πριάμου και της Εκάβης. Πήγε να ποτίσει τα άλογά του. τον είδε και τον ερωτεύτηκε ο Αχιλλέας. Ο Τρωΐλος κατέφυγε στον ναό του Απόλλωνα κι ο Αχιλλέας τον σκότωσε. Η προφητεία έλεγε ότι αν σκοτωθεί ο Τρωΐλος, θα πέσει η Τροία. «Το πεπρωμένο φυγείν αδύνατον».

Λίμνη Ισμαρίδα (κοντά στη Δίκαια)

Λίμνη Βιστονίδα

ΑΡΧΑΙΑ ΘΡΑΚΗ
Δεύτερη διάλεξη
Μαριάννα Κορομηλά

Πολιτιστική Εταιρεία Πανόραμα και Αρχείο aran.gr

